

- ▶ Hamas İsrail'e neden saldırdı?
- ▶ Filistin-İsrail çatışmasında dezenformasyon
- ▶ Küresel ticaret zayıflıyor
- ▶ Hindistan'da Nipah virüsü görüldü

YIL: 2 / SAYI: 41

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Ekim 2023

NEDEN?
NEREDE?
NE ZAMAN?
NASIL?
NE?
KİM?

kosam.org

info@kosam.org

YÖNETİCİ ÖZETİ

- 7 Ekim 2023 tarihinde Hamas'ın silahlı kanadı olarak bilinen İzzeddin el-Kassam Tugayları, sabaha karşı İsrail'e yönelik geniş çaplı bir saldırı başlatarak dünya gündemine bomba gibi düştü. Kimi mecralar saldırının İsrail tarafından bilinmediğini iddia ederken, kimileri ise İsrail tarafından bilindiği ancak buna bilerek müsaade edildiğini savunuyor. Yaşanan çatışmalarda hem Filistin hem de İsrail tarafında ölü sayısı giderek artarken, çatışmanın ilk günlerinde kaçırılan rehinelerin akıbetleri hala belirsiz. Çatışmaların komşu ülkelere sıçramasıyla durumun daha da kötüye gidebileceği üzerine genel bir öngörü var. Umarız, yaşanan çatışmalar bir an önce sonra erer ve masum insanların ölmesine izin verilmez.
- Ankara'da Ekim ayının ilk günü İçişleri Bakanlığı'nın Kızılay binası önünde iki terörist bombalı saldırı gerçekleştirmiş ve iki emniyet mensubu yaralanmıştı. Türkiye, yapılan saldırıya karşılık sınır ötesinde terör noktalarına yönelik hava harekâtı gerçekleştirdi. ABD, Türkiye'nin sınır ötesi hava harekâtı ve hareketlerinden rahatsız olmuş ve bölgede bulunan askerlerini tehdit ettiği gerekçesiyle Türkiye'yi uyarmıştır. Türkiye'ye ait İHA'nın bölgede ABD güçleri tarafından düşürülmesi ise buna bir cevap olarak görülüyor.
- Dünya çapında meydana gelen iklim değişikliği hadiseleri ve etkileri insanlığı etkilemeye devam ediyor. Yaşanan olaylar, doğal afetler ve sıcaklık birçok insanı göçe zorlayarak iklim göçü kavramını ortaya çıkarıyor. 2022 yılında iklim değişikliği yaklaşık olarak 32,6 milyon insanın ülke içinde göç etmesine neden olmuştur. İklim mültecisinin tersine, iklim göçüne maruz kalanlar, sadece fakir insanlar değil aynı zamanda varlıklı insanlar da olabilmektedir.
- Elektrikli araçlar siber güvenlik açısından ne kadar güvenli? Yarı otonom veya tam otonom olarak üretilen, çeşitli teknolojileri bünyesinde barındıran elektrikli araçların kötü niyetli kişiler tarafından kolaylıkla manipüle edilebileceği vurgulanmakta. Her geçen gün yollarda bulunan elektrikli araç sayısı giderek artarken, dünyanın önümüzdeki süreçte hızla elektrikli araçlara yönelmesi siber güvenlik hususunda endişeleri artırıyor. Uzaktan internet bağlantısıyla elektrikli

araçlara erişilerek araçların kontrol edilmesi, kötü amaçlara hizmet etmelerine neden olabilir. Bu sebeple de elektrikli araç üreticilerinin müşterilerine güvenilir araçlar ürettiklerini göstermesi gerekmekte. Elektrikli araç kullanımının artmasıyla küresel çapta içten yanmalı motorların sebep olduğu emisyonların azalması öngörülüyor.

- Geçtiğimiz temmuz ayında dünyanın en kalabalık nüfusuna sahip Hindistan, yurtiçinde yükselen pirinç fiyatlarına müdahale etmek adına bazı pirinç türlerinin ihracatına yasak getirmişti. Getirilen yasak sonrası küresel pirinç tedarikinde sorun yaşanacağı düşünüldü. 1 Eylül tarihinde ise Filipinler perakende pirinç fiyatlarını sınırlandırmak adına tavan fiyat uygulamasına geçmiştir. Ağustos ayında Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği liderleri gerçekleştirdikleri zirvede tarım ürünlerinin akışını engellememe ve uygulanan ticaret engellerinin kaldırılması konusunda mutabık kalmıştır. Güney ve Güneydoğu Asya, küresel pirinç üretiminin yaklaşık %58'ini ve küresel pirinç ihracatının da %80'ini gerçekleştiren önemli bir bölgedir.
- Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) yayınladığı raporda, uluslararası gıda emtia fiyatlarının eylül ayında genel olarak istikrarlı ilerlediği ortaya konuldu. Rapor, bitkisel yağ, süt ürünleri ve et fiyatlarında yaşanan düşüşün şeker ve mısır fiyatlarında yaşanan artış ile dengelendiğini gösteriyor. FAO Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, ağustos ayıyla kıyaslandığında eylül ayında %3,9 oranında düşüş kaydetti. FAO Şeker Fiyat Endeksi ise ağustos ayına göre eylül ayında %9,8 oranında artarak 2010 yılı Kasım ayından bu yana en yüksek seviyeyi gördü.
- Raporumuzda sık sık yer verdiğimiz KIEL Ticaret Göstergesi, küresel ticaret akışını ölçmeye devam ediyor. Göstergede, ağustos ayına kıyasla eylül ayında %0,2'lik bir artış yaşanmıştır. Eylül ayında Almanya'nın ihracatı -%1,8 azalırken ithalatı da -%1,9 oranında azalmıştır. Avrupa Birliği'nin eylül ayı verilerine göre ihracatı -%1,2 azalırken, ithalatı -%0,2 azalmıştır. ABD ihracatını %0,4 artırırken ithalatını da %0,2 oranında artırmıştır. Çin ise ihracatını %0,5 oranında artırırken ithalatını da -%0,8 azaltmıştır.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Ekim 2023

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2023

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 444 1251 / 7975

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Küresel Pirinç Piyasaları El Niño ve Hindistan'ın İhracat Kısıtlamalarından Kaynaklanan Stresle Karşı Karşıya / International Food Policy (ABD)	1
2. Kanada-Asya Pasifik Ticaretinde Tarife Dışı Engellerin Araştırılması / Asian Pacific Foundation of Canada (Kanada)	2
3. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün Gıda Fiyat Endeksi Eylül Ayında Değişmedi / Food and Agriculture Organization of the United Nations (İtalya)	4
4. Küresel Ticaret Zayıf, Navlun Oranları Keskin Düşüşte / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)	6
5. Para Politikasının Zombi Kredi Kanalı / Voxeu-Centre For Economic Policy Research (Birleşik Krallık).....	7
6. Panama Kanalı'nda Su Sıkıntısı Devam Ederse Okyanus Taşımacılığı için Alternatifleri Tedarik Zinciri Rotası / Rice University's Baker Institute For Public Policy (ABD)	8
7. Enflasyonun Refah Etkilerine Karşı Hanehalkının Tepkisi / Center for Economic and Policy Research (ABD)	10
8. Amerika Çin'den Fazla İthalat Yapmıyor; Asıl Sorun ABD İhracatının Düşük Olması / Information Technology & Innovation Foundation (ABD).....	12
B. POLİTİKA	13
1. Türkiye Suriye'de Hava Saldırılarını Arttırıyor ama ABD ve Rusya'nın Kırmızı Çizgilerini Aşacak mı? / AL-MONITOR (ABD).....	13
2. Sürpriz Filistin Saldırısı Ortadoğu'da Geniş Çaplı Savaş Korkusu Oluşturdu / Council on Foreign Relations (ABD)	14
3. Dünya Yeni Bir Güç Dengesi Arayışında / Valdai Discussion Club (Rusya).....	16
4. Hamas Neden Saldırdı ve İsrail Neden Hazırlıksız Yakalandı? Foreign Affairs (ABD) .	17
5. Çin'in Gizli "Mavi Ejderha" Stratejisi: ABD'nin Çevreleme Politikası Başarılı Olabilir mi? / Australian Institute of International Affairs (Avustralya)	19
6. Hamas'la Olan Savaşın Yayılacağı Endişelerinin Ortasında Biden İsrail'i Ziyaret Edecek / South China Morning Post (Hong Kong).....	21
7. İsrail-Hamas Savaşı Hakkındaki Yanlış Bilgiler İnternette Nasıl Yayılıyor? / TIME (ABD).....	22

C. ÇEVRE.....	25
1. İklim Göçmenleri Nerede? Çevresel Değişim Ortamında Hareketsizliği Açıklamak / Migration Policy Institute (ABD).....	25
2. Karbon Fiyatlandırma Dirençli Olduğunu Kanıtladı Ancak Hızlanmaya İhtiyacı Var/ Florence School of Regulation, European University Institute (ABD).....	27
3. Güney Afrika'nın Kötüleşen Su Güvenliği Krizi / Good Governance Africa (Güney Afrika).....	28
4. İklim Tartışmaları ve Hindistan'ın Yeşil Enerji Yolculuğu / Observer Research Foundation (Hindistan).....	30
D. SOSYAL.....	33
1. Kayıt Dışı Çalışanların Dayanıklılığı ile Dayanıklı Şehirler İnşa Etmek / International Institute for Environment and Development (Birleşik Krallık).....	33
2. Hindistan'da Görülen Nipah Virüsü'nün Kaynağı Bilinmiyor / Center for Infectious Disease Research and Policy (ABD).....	34
3. Asimilasyonsuz Göç Avrupa'nın Geleceğini Tehlikeye Atıyor / Middle East Forum (ABD).....	36
E. TEKNOLOJİ.....	38
1. Eylemde Risk Azaltma: AB Kritik Teknoloji Listesini Nasıl Geliştirebilir? / European Council on Foreign Relations (Almanya).....	38
2. Elektrikli Araçlar: Siber Güvenlik Konusunda Ne Kadar Endişelenmeliyiz? / The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies (Birleşik Krallık).....	40
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	42

A. EKONOMİ

1. Küresel Pirinç Piyasaları El Niño ve Hindistan'ın İhracat Kısıtlamalarından Kaynaklanan Stresle Karşı Karşıya / International Food Policy (ABD)

20 Temmuz'da Hindistan, yükselen yurtiçi fiyatları düşürmek amacıyla basmati pirinç harici pirinç ihracatını yasaklamıştır. Birçok kişi yapılan hamlenin küresel pirinç fiyatlarını yükselteceğinden çekinmiştir. Verilere göre; Tayland pirinç fiyatı %14, Vietnam pirinç fiyatı %22 ve Hindistan beyaz pirinç fiyatı %12 artmıştır. Ağustos ayında Hindistan, ihracatçıların yasağı delmesini önlemek amacıyla kaynatılmış pirinç ihracatına %20 ek vergi eklemiş ve basmati pirinç için minimum satış fiyatını belirlemiştir. Hindistan'ın bu uygulamalarının dünya çapında çeşitli sonuçları olmuştur. Yasak, Kanada ve ABD'de panik oluşturmuş ve marketlerdeki pirinç satışını artırmıştır. Ağustos ayının sonunda, dünyanın beşinci büyük pirinç ihracatçısı Myanmar da 45 gün süreyle pirinç ihracatını yasaklayacağını duyurmuştur. 1 Eylül'de Filipinler perakende pirinç fiyatlarını sınırlamak için tavan fiyat uygulamasına geçmiştir. "Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği" ülkelerinin ağustos ayı toplantısında nispeten olumlu bir gelişmeler yaşanmıştır. Liderler tarım ürünlerinin akışını engellememeyi ve haksız ticaret engelleri kullanmaktan kaçınmayı taahhüt etmişlerdir. Güney ve Güneydoğu Asya'daki bölgeler küresel pirinç üretiminin yaklaşık %58'ini ve küresel pirinç ihracatının %80'ini gerçekleştirmektedir.

Kuzey Yarımküre'de kış boyunca devam etmesi beklenen El Niño, Asya'daki önemli tedarikçilerin pirinç üretimini azaltmakla ve fiyatları keskin bir şekilde yükseltmekle tehdit etmektedir. Güney ve Güneydoğu Asya'daki büyük üretim düşüşleri 2002-2003 ve 2009-2010 (Orta dereceli El Niño süreçleri) ve 2015-2016 (Şiddetli El Niño süreci) yıllarında meydana gelmiştir. Hindistan'ın son ihracat kısıtlama serisi 9 Eylül 2022'de öngütülmemiş pirinç, kırık pirinç yasağı ve kabuklu kahverengi pirinç %20 ihracat vergisi ile başlamıştır. 2022 yılı şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna savaşı küresel pirinç ticaretini doğrudan etkilememiş, pirinç fiyatları yıl boyunca nispeten sakin seyretmiştir. Hindistan yeni kısıtlamalara rağmen 2022 yılında 22,3 milyon ton ile rekor miktarda pirinç ihraç etmiştir. Ancak, son temmuz ve ağustos kısıtlamalarıyla birlikte, Hindistan'ın ihraç ettiği tüm pirinçler bir çeşit resmi sınırlamaya tabi olmuştur. Basmati ve kaynatılmış

beyaz pirince getirilen son ihracat kısıtlamaları da muhtemel ticareti azaltacaktır. 2022 yılında toplam 7,5 milyon ton miktarında yapılan kaynatılmış pirinç ihracatçıları, artık %20'lik bir ek gümrük vergisi ile karşı karşıya kalacaklardır. İhracat kısıtlamaları, fiyat kontrolleri ve hükümetlerin piyasalara diğer müdahaleleri piyasadaki kıtlığı daha da artıracak, 2007-2008'de olduğu gibi fiyat dalgalanmalarına ve fiyat artışlarına da yol açabilecektir.

Kaynak: Chaton Chokpatara

Erişim: <https://www.ifpri.org/blog/global-rice-markets-face-stresses-el-ni%C3%B1o-india-export-restrictions>

Anahtar Kelimeler: Hindistan, El Niño, Pirinç Ticareti, Uluslararası Ticaret

2. Kanada-Asya Pasifik Ticaretinde Tarife Dışı Engellerin Araştırılması / Asian Pacific Foundation of Canada (Kanada)

Mal ve hizmetlerin uluslararası dolaşımı, ekonomilerin pazarlarını küresel ticarete açmaya başlamasından günümüze kadar hızla artmıştır. Ancak ürünler sınırları geçerken, ithalatçı ülke tarafından uygulanan gümrük vergileri ve lisanslar da dahil olmak üzere ticari ve düzenleyici engellere maruz kalmaktadır. Karşılaşılan engeller maliyetleri artırmakta ve hatta bazı malların ithalatını kısıtlayabilmektedir. Örneğin; Kanadalı kanola üreticileri, Çinli yetkililerin 2019 yılında Kanadalı şirketlere ait ithalat lisanslarını geri

çekmesiyle Çin'e yapılan kanola ihracatı üç yıllık bir yasakla karşı karşıya kalmıştır. Aynı yıl ABD'nin iade emri üzerine Huawei CFO'su Meng Wanzhou'nun Vancouver'da tutuklanmasıyla Kanada-Çin ilişkileri kötüleşmiş ve ticari anlaşmazlıkların çözülmesi zorlaşmıştır. Kanadalı kanola çiftçileri, uygulanan ithalat kısıtlamalarının ilk iki yılında düşük fiyatlar ve vazgeçilen satışlar nedeniyle 2 milyar \$'dan fazla zarar etmiştir. Kanola örneğinde de görüldüğü üzere, tarife dışı engeller, Asya-Pasifik'teki Kanadalı işletmeler için ticaret maliyetlerini artırmaktadır. BM Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (UNESCAP), NTB'lerin (Tarife dışı engeller) Asya-Pasifik ticaretinin yaklaşık %58'ini etkilediğini düşünmektedir.

Kaynak: Shutterstock

Tarife dışı engeller genellikle insan refahı ve çevreye yönelik potansiyel kaygılar nedeniyle uygulanmaktadır. Tarife dışı engeller, ne kadar iyi niyetli olursa olsun, özellikle yeni pazarlara girmek isteyen ihracatçılar ve daha yüksek fiyatlar ödemek zorunda kalan ithalatçılar için ticareti daha maliyetli ve zor hale getirerek ticareti bozabilmektedir. Bazı tahminlere göre, üretim ve uyum maliyetlerini artırdıkları için resmi ticaret engellerinin iki ila üç katına çıkarmaktadırlar. Kanada Devleti, Asya-Pasifik ekonomileriyle gerçekleştirmeyi beklediği iki ticaret anlaşması müzakere sürecindedir: Kanada-Asya Devletleri Serbest Ticaret Anlaşması ve Kanada-Endonezya Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması. Her ikisi de tarife dışı engelleri en aza indirmek ve/veya uyumlaştırılmasını sağlamak için çalışacaktır. Kanada-Hindistan Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması

güncel olarak askıya alınmış olsa da tartışmaları önemli bir örnek olacaktır. Sonuç olarak, Tarife Dışı Engeller şeklinde ortaya çıkan ticari kısıtlamalar; ticaret maliyetlerini artırmakta ve ülkeler arasında ticari sürtüşmelere yol açmaktadır. Çünkü, ülkelerin tarife dışı engelleri dikkate alan ticaret anlaşmaları imzalamalarını zorunlu hale getirmektedir. Kanada hükümeti, işletmelerin bölgedeki ticaret fırsatlarından yararlanmalarına yardımcı olmak için, kaynak sağlama ve ticaret anlaşmalarıyla ticaret altyapısını kurmaya devam etmelidir.

Erişim: <https://www.asiapacific.ca/publication/exploring-non-tariff-barriers-canada-asia-pacific-trade>

Anahtar Kelimeler: Kanada, Tarife Dışı Engeller, Dış Ticaret

3. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün Gıda Fiyat Endeksi Eylül Ayında Değişmedi / Food and Agriculture Organization of the United Nations (İtalya)

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) geçtiğimiz günlerde yayınladığı raporda, uluslararası gıda emtia fiyatlarının Eylül ayında genel olarak bir istikrara sahip olduğu görülmüştür. Bitkisel yağlar, süt ürünleri ve et fiyatlarındaki düşüşlerin, şeker ve mısır fiyatlarında yaşanan kayda değer artışlarla dengelendiği bildirilmiştir. FAO Gıda Fiyat Endeksi, dünya çapında ticareti yapılan gıda emtialarının uluslararası fiyatlarında görülen aylık değişimleri izlemektedir. Ağustos ayında görülen 121,4 puan, eylül ayında 121,5 puan olmuştur. Endeks güncel seviyesiyle bir yıl önceki değerinin %10,7, 2022 yılı mart ayında ulaştığı tüm zamanların en yüksek seviyesinin ise yaklaşık %24 altında bulunmaktadır. FAO Tahıl Fiyat Endeksini genel olarak Brezilya'nın arzına olan güçlü talep, Arjantin'de yavaşlayan çiftçi satışları ve ABD'deki Mississippi Nehri'nde görülen düşük su seviyesi etkilemiştir. FAO Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, ağustos ayına göre %3,9 oranında düşüş yaşamıştır. FAO Şeker Fiyat Endeksi ağustos ayına göre %9,8 artarak 2010 yılı kasım ayından beri en yüksek seviyesine ulaşmış ve önümüzdeki sezon küresel arz görünümünün sıkılaşacağına dair endişeleri artırmıştır.

İlk tahminler, Tayland ve Hindistan gibi önemli üreticilerin üretim düşüşlerinin El Niño olayıyla bağlantılı olduğuna işaret etmektedir. FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi, küresel

ithalat talebindeki cansızlık ve önde gelen üretici bölgelerde bol stokların etkisiyle ağustos ayına göre %2,3 gerileyerek üst üste dokuzuncu düşüşünü yaşamıştır. FAO Et Fiyat Endeksi, zayıf ithalat talebi ve bol miktarda küresel ihracatın kümes hayvanları ve küçükbaş hayvan eti fiyatlarını düşürmesiyle bir önceki aya göre %1 oranında gerilemiştir. FAO 2023 yılı küresel tahıl üretimi tahminini bir önceki yıla göre %0,9 artırarak 2 milyar 819 milyon tona yükseltmiştir. Dünya tahıl stoklarının 2024 sezonu kapanışında 884 milyon ton olacağı ve açılış seviyelerini %3 oranında aşarak rekor seviyeye ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bitiş stoklarına ilişkin yeni tahminde ise, tahıl stoklarının kullanım oranının %30,8 olacağı öngörülmektedir. FAO'nun 2023-2024 dünya hububat ticareti için son tahmini geçtiğimiz aylara göre değişkenlik göstermeyerek 466 milyon ton civarında kalmıştır. Ancak, 2022-2023 seviyesine göre yıllık %1,7'lik bir daralmaya işaret etmektedir.

Kaynak: Aleksandar Dimishkovski

Erişim: <https://www.fao.org/newsroom/detail/fao-food-price-index-unchanged-in-september/en>

Anahtar Kelimeler: FAO, Tahıl Fiyat Endeksi, Tahıl Üretim Tahmini

4. Küresel Ticaret Zayıf, Navlun Oranları Keskin Düşüşte / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)

Kiel Ticaret Göstergesinin son güncellemesi, Eylül ayında küresel ticaretin bir önceki ay olan Ağustos'a kıyasla %0,2'lik (fiyat ve mevsimsel etkilerden arındırılmış) bir artışla yatay bir seyir izlediğini göstermiştir. Göstergeye göre, Almanya'nın Eylül ayı ihracatı 1,8, ithalatı da -%1,9 azalmıştır. Genel olarak, sevk edilen mal hacminde yaşanan sıkışıklık azalırken, navlun oranları önemli ölçüde düşmektedir. AB için ihracat %1,2, ithalat ise %0,2 azalmıştır. ABD'nin üçüncü çeyrekte ekonomik faaliyetlerinin AB'ye kıyasla daha olumlu olması beklenirken, Eylül ayındaki ihracatı %0,4 ve ithalatı ise %0,2 ile pozitif ve yatay seyretilmiştir. Çin'in ihracatı %0,5, ithalatı ise %0,8 olmuştur. Kiel Ticaret Göstergesi Başkanı Vincent Stamer, "Ticaret değerleri ağustos ayı için şaşırtıcı bir şekilde pozitif çıktıktan sonra, eylül ayında nispeten yatay seyretilmektedir. Aşağı yönlü hareket özellikle Almanya'da belirgindir." ifadelerini kullanmıştır. Alman ihracatçıları için olumlu haber ise güncel olarak pandemi dönemi öncesi yıllık ortalamasının altına düşen navlun oranlarındaki keskin düşüşten gelmektedir.

Pandemi sürecinde nakliye maliyetleri hızla yükselmiş olmakla birlikte durumun artık tersine döndüğü söylenmiştir. ABD'deki limanlara giden transatlantik bağlantıda, konteyner başına maliyet bir yıl içinde 8.000 ABD dolarından yaklaşık 1.000 ABD dolarına kadar düşmüştür. Stamer, "Alman ihracatçıları için mal sevkiyatı artık çok daha ucuz hale gelmiştir. Yüksek enerji maliyetlerinden mustarip olan kimya endüstrisi bu durumdan faydalanabilir çünkü, nakliye maliyetleri genellikle ticaret değerinin büyük bir bölümünü oluşturuyor." açıklamalarında bulunmuştur. Ancak, genel olarak dünya ticareti de zayıf bir yılın ardından direnç işaretleri göstermektedir. Küresel çapta sevk edilen standart konteynerlerin tahmini hacmi eylül ayında sıçrama yaparak 14 milyon sınırını önemli ölçüde aşmıştır. Ayrıca, Çin de dahil olmak üzere gelişmekte olan Asya pazarlarının ekonomik gelişimi nispeten dinamiktir ve en çok tercih edilen taşıma aracı bölgedeki konteyner gemileridir.

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/kiel-trade-indicator-09-23/>

Anahtar Kelimeler: Küresel Ticaret, Kiel Ticaret Göstergesi, Almanya, Navlun

5. Para Politikasının Zombi Kredi Kanalı / Voxeu-Centre For Economic Policy Research (Birleşik Krallık)

Dünya çapında devam eden sıkı para politikaları, finansal olmayan firmalar için sermaye maliyetini önemli ölçüde artırmış ve sonuç olarak firmaların yatırım kararlarını etkilemiştir. Son dönemde yapılan araştırmalar, özellikle Küresel Finans Krizi'nden bu yana, dünya genelinde yaşayamayan ve verimsiz (zombi) firmaların sayısında istikrarlı bir artış olduğu belgelenmiştir. Zombi firmalar sıkı para politikasına karşı daha az duyarlıdır. Para politikası geleneksel olarak firmaların sermaye maliyetini banka kredileri ve risk alma kanalları aracılığıyla etkilemektedir. Zombi firmalar faiz oranları arttığında yatırımlarını finanse etmek için alternatif fon kaynakları bulma konusunda daha az esnekliğe sahip olacaktır. Faiz karşılama oranı birin altında olan, kaldıraç oranı aynı sektörde faaliyet gösteren medyan firmanın üzerinde olması ve negatif reel satış büyümesi gibi göstergeleri en az iki yıl üst üste gözlemlenenler zombi firma olarak adlandırılmaktadır.

Kaynak: VOXEU COLUMN

Çalışmada, S&P Compustat'dan 2000-2019 yılları arasında 49 ülke (23 yükselen piyasa ve 26 gelişmiş ekonomi) için finansal olmayan borsaya kayıtlı firmalara ilişkin üç aylık bilanço verileri ve para politikası şoklarının finansal olmayan firmalar üzerindeki farklı etkileri incelenmiştir. Çalışmada, sıkı para politikası şokunun ardından finansal olmayan firmaların finansal performansları genel olarak düştüğü saptanmıştır. Faiz oranları

arttığında, temerrüde düşmeyi önlemek için kredi verenlerin diğer firmalara kıyasla zombi firmalara daha iyi kredi koşulları sunma konusunda fazla teşvikleri olduğu söylenmektedir. Yüksek yasal sermaye önlemlerine veya düşük takipteki kredilere (NPLs) sahip ülkelerde zombilerin finansal performansı, para politikasındaki bir sıkışmanın ardından zombi olmayanlara kıyasla yatırım büyümesinde bir düşüş yaşama eğiliminde olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, bankaların her zaman varlıklarını koruma güdüsünde olduğu ve para politikasındaki sıkışmanın sağlıklı şirketler üzerinde oluşturduğu olumsuz etkileri artırdığı bulunmuştur. Bu durum, bankaların bilançolarını güçlendiren, daha güçlü ihtiyati denetim de dahil olmak üzere bankaların riskli davranışlarda bulunma teşviklerini sınırlayan politikaları ve zayıf firmaların etkin bir şekilde çözümlenmesine olanak tanıyan yasaları gerekli kılmaktadır.

Erişim: <https://cepr.org/voxeu/columns/zombie-lending-channel-monetary-policy>

Anahtar Kelimeler: Banka, Para Politikaları, Zombi Firmalar, Kredi

6. Panama Kanalı'nda Su Sıkıntısı Devam Ederse Okyanus Taşımacılığı için Alternatifleri Tedarik Zinciri Rotası / Rice University's Baker Institute For Public Policy (ABD)

Panama Kanalı'nda yaşanan kuraklık ve El Niño olarak bilinen hava olayının etkisiyle bölgedeki sıkıntının 2024 yılına kadar devam etmesi muhtemel görünmektedir. Bazı durumlarda, konteynerler Pasifik tarafındaki Panama City'de indirilmiş ve aynı konteyner gemisine yeniden yüklenmek üzere demiryoluyla Panama Kıstağı üzerinden Colón'a gönderilmiştir. Yakın zamanda gerçekleşen bir kanal geçişinde, Tayvan'a ait Panamax Ever Max gemisi (8,650'den fazla konteyner kapasitesine sahip) 700 konteyneri boşaltmak ve demiryoluyla Atlantik kıyısına göndermek zorunda kalmıştır. Panama Kanalı'ndan geçen sevkiyatların çoğu (yaklaşık %72,5'i) ABD'ye ihracat veya ithalat yaparken, Çin %22 ile ikinci ve Japonya yaklaşık %15 ile üçüncü sırada yer almaktadır. 2022 yılında 14.000'den fazla gemi kanaldan geçiş yapmıştır. Kanaldaki su hacmi azaldığında nakliye maliyetlerinin artması ve gecikmelerin yaşanması ABD için sorun teşkil etmektedir. Ek olarak, ticaret maliyetlerini artırmakta ve enflasyonla mücadelede ilerleme kaydedilmesini engellemektedir.

Panama, 2016 yılında kanalın daha büyük konteyner gemileri barındırmasını sağlayan 5 milyar dolarlık bir genişletme de dahil olmak üzere kanalı etkili bir şekilde yönetmiştir. Yeni ve daha büyük kilitlerin inşası, kanalın kapasitesini daha büyük konteyner gemilerine hitap edecek şekilde önemli ölçüde artırmıştır. Genişletme sonucunda kanaldan geçen gros tonaj 2014 yılında 326,4 milyon metrik tondan, 2021 yılında 516,5 milyon metrik tona yükselmiştir. COVID-19 salgını Kaliforniya'da gemilerin boşaltılmasında uzun gecikmelere yol açarken, genişletilen kanal Şanghay'dan gönderilen konteynerlerin Los Angeles ve Long Beach'teki sorunlardan kaçınarak doğrudan Körfez ve Doğu kıyısı limanlarına teslim edilmesini mümkün kılmıştır. Bu durum, her üçü de son yıllarda önemli iyileştirmeler ve lojistik geliştirmelere yatırım yapmış olan Houston, Charleston ve Savannah'da boşaltılan konteyner sayısını önemli ölçüde artırmıştır. Bu limanlarda Asya'dan daha fazla ticaret trafiği görülürken, aynı zamanda Avrupa ve Güney Amerika'dan gelen yükleri de elleçlemektedir. Güney Amerika'nın batı kıyılarından- Ekvador, Peru ve Şili- gelen trafik de büyük ölçüde kanala bağlıdır.

2016 yılında kanalın genişletilmesi paydaşlara -nakliye şirketleri, nakliyeciler ve diğer taşımacılık şirketleri- özellikle Çin'den ABD'ye mal taşımacılığında hayati önem taşıyan daha fazla seçenek sunmuştur. Daha büyük olan Panamax gemi seçeneği, 2021 yılında ABD'ye gelen ve giden konteyner trafiğinin %44'ünün elleçlenmesinden sorumlu olan Los Angeles ve Long Beach'in doğal afetler, salgın hastalıklar veya işçi grevleri nedeniyle yeniden felç olması durumunda nakliyecilere ve alıcılara alternatifler sunmuştur. Panama kanalına alternatifler; Kuzey Amerika Boyunca Çift İstifli Vagonlar, Kanallar veya Kara Köprüleri ve diğer nakliye seçenekleridir. Panama Kanalı rotasının kalıcı olarak daha az maliyetli hale gelmesi durumunda, Şangay veya Singapur'dan Süveyş Kanalı yoluyla ABD'nin doğusuna mal gönderme seçeneği popülerlik kazanacaktır. Asya'dan gelen rota yaklaşık bir hafta daha uzun sürüp daha maliyetli olsa da Süveyş üzerinden ABD'ye önemli miktarda konteyner sevkiyatı yapılmaktadır.

Panama'da devam eden su sorunu, Amerikan ve diğer Batı Yarımküre işletmeleri için nakliye maliyetlerini etkileyecektir. Panama Kanalı taşımacılığı için daha yüksek maliyetler, bazı satıcı ve alıcıların başta Los Angeles/Long Beach olmak üzere Oakland, Seattle ve Vancouver gibi ABD'nin Batı Yakası limanlarını kullanmaları için bir teşvik

sağlayabilir. Bu durum Houston, Savannah ve Charleston'ın son yıllarda yaşadığı hacim artışında mütevazı bir azalmaya yol açabilir. Bununla birlikte, alternatiflerine göre daha yavaş ve hava koşullarının insafına daha fazla bağlı olmasına rağmen, su yolu taşımacılığı hala çoğu durumda mevcut olan en ekonomik taşıma seçeneğidir.

Kaynak: Gettyimages

Erişim: <https://www.bakerinstitute.org/research/supply-chain-alternatives-ocean-shipping-if-climate-change-driven-water-shortages-persist>

Anahtar Kelimeler: AB, Risk, Teknoloji, Ticaret

7. Enflasyonun Refah Etkilerine Karşı Hanehalkının Tepkisi / Center for Economic and Policy Research (ABD)

Uzun süredir durağan seyreden enflasyon, 2022 yılında birçok hanehalkının yaşamı boyunca görmediği seviyelere ulaşmıştır. Hanehalkları genellikle yüksek enflasyondan hoşlanmazlar çünkü ortalama nominal gelirler kısa vadede enflasyon artışlarına ayak uyduramaz. Yakın tarihli bir makalede (Schnorpfeil 2023), enflasyonun ailelerin kendi net servetleri hakkındaki düşüncelerini nasıl etkilediği ve tüketim planlarına nasıl yansıdığını incelemek için belirlenen bir ankette veriler kullanılmıştır. Anket, büyük bir Alman bankasında, 2022 yılı temmuz ayında ülkedeki enflasyonun %8,7 ile son 70 yılın en yüksek seviyesinde olduğu dönemde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar rastgele iki deney grubu ve bir denetim grubuna yerleştirilmiştir. Deney gruplarına mevcut enflasyon oranı hakkında

bilgi ve beklenmedik enflasyonun nominal pozisyonları etkilediğine dair bir hesaplama verilmektedir. Deney grubu sadece mevcut enflasyon oranı hakkında bilgi almaktadır.

Dolayısıyla, tüm katılımcılar geçerli enflasyon hakkında bilgilendirilmiş ancak, sadece deney grubundaki insanlar enflasyonun nominal pozisyonları etkilediğini öğrenmiştir. Ayrıca, katılımcılara harcama planları sorulmuş ve katılımcılar varsayımsal bir gayrimenkul yatırımı gerçekleştirmiştir. Katılımcıların %75'i beklenmedik enflasyonun sabit faizli tasarruf ürünleri üzerindeki etkisinin olumsuz olduğuna inanmaktadır. Katılımcıların sadece %9'u beklenmedik enflasyonun sabit faizli krediler üzerindeki etkisinin çok olumlu olduğuna inanırken, %25'i olumlu olduğuna inanmaktadır. Enflasyonun etkileri hakkında bilgi verilen katılımcılar, reel net servet hakkındaki algılarını ve beklentilerini güncellemektedir. Ortalama olarak, tasarruf etkisi hakkında bilgi alan katılımcıların geçmiş ve gelecek 12 ay içinde reel net servetlerindeki değişimi denetim grubundaki katılımcılardan %1,6 ile %1,8 daha düşük tahmin ettikleri bilgisi elde edilmiştir.

Kaynak: VOXEU CEPR

Erişim: <https://cepr.org/voxeu/columns/households-response-wealth-effects-inflation>

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, Hanehalkı, Refah

8. Amerika Çin'den Fazla İthalat Yapmıyor; Asıl Sorun ABD İhracatının Düşük Olması / Information Technology & Innovation Foundation (ABD)

Amerika, Çin ile yaptığı ticarete yılda 350 milyar dolardan fazla ticaret açığı vermekte olup Çin'e karşı 800 milyar dolardan fazla borcu bulunmaktadır. Tek başına bakıldığında rakamlar korkutucu gözükürken, benzer büyüklükteki rakamlar uzun yıllardır devam etmektedir. Ancak, Asya ve küresel perspektiften bakıldığında, bu dengesizlik şok edici olmaktan çok öngörülebilirdir. Elde edilen verilere göre; Amerika'nın Çin'den yapmış olduğu ithalat değeri 2022 yılında Çin GSYH'sinin %3,1'ini oluşturmaktaydı. Buna karşılık, ABD'nin Japonya'dan ithalatı Japonya GSYH'sinin % 4,5'ini ve Almanya'nın %4,7'sini oluşturmaktaydı. Güney Kore için ise bu oran %7,9 iken, ABD'nin Tayvan'dan yapmış olduğu ithalat değeri Tayvan GSYH'sinin %13,9'unu oluşturmaktadır. Amerika'nın ihracat değeri beş ülkenin tamamında yapmış olduğu ithalat değerinin altında kalmaktadır.

ABD Nüfus Sayım İdaresi raporlarından elde edilen verilere göre, ABD beş ülkeye karşı büyük bir ticaret açığı vermektedir. Ancak, Amerika'nın Çin'den yaptığı ithalat değeri ve Çin'e yaptığı ihracat değeri diğer dört ülkeden daha azdır. ABD'nin Japonya'dan yaptığı ithalat oranı %1,6 ve Japonya'ya yaptığı ihracata oranı %1 iken, Çin ile yapılan ithalat oranı %2,9 ve ihracat oranı ise %1'dir. Eğer Amerika'nın ihracatı Çin ve Japonya ile yaptığı ithalat-ihracat oranına ulaşacak kadar artsaydı, ABD-Çin arasındaki yıllık ticaret açığı yaklaşık 200 milyar \$ azalacaktı. Ayrıca, ABD'nin Almanya için ithalat oranı %1,7 iken, ihracat oranı %1 civarındadır. Dolayısıyla, ABD'nin ihracat eksikliğinin sadece Asya'daki korumacılıktan kaynaklanmadığını anlaşılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, Tayvan'a karşı Çin'e yaptığı ihracatın yaklaşık dörtte biri kadar ihracat yapmaktadır. Ancak Çin ekonomisi, Tayvan ekonomisinden 23 kat daha büyüktür. ABD'nin ulusal borcu ciddi bir sorun oluştururken, ulusal yönetim ve mali sorumluluğun azaldığına dair önemli bir kanıttır.

Erişim: <https://itif.org/publications/2023/10/02/america-doesnt-import-too-much-from-china-us-exports-are-too-low/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, GSYH, İthalat, İhracat

B. POLİTİKA

1. Türkiye Suriye'de Hava Saldırılarını Arttırıyor ama ABD ve Rusya'nın Kırmızı Çizgilerini Aşacak mı? / AL-MONITOR (ABD)

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye Emniyet Genel Müdürlüğü binası önünde gerçekleştirilen bir intihar saldırısından sonra bazı kararlara varmıştır. Silahlı terör gruplarına karşı ülkenin Suriye ve Irak sınırları boyunca 30 kilometre çapında bir "Güvenli bölge" oluşturma planı gündeme gelmiştir. Ancak, geçtiğimiz günlerde bir Türk silahlı insansız hava aracının ABD tarafından düşürülmesi, Türkiye'nin bölgede bir kara harekâtı başlatma ihtimalini zayıflatmaktadır. Uzun süredir Türkiye'ye yönelik saldırılarda bulunan ve Türkiye ile uluslararası birçok toplum tarafından "terörist" bir grup olarak tanımlanan "PKK", Ankara'da düzenlenen intihar saldırısının sorumluluğunu üstlenmiştir. Dışişleri Bakanı Hakan Fidan iki saldırganın da Suriye'den geldiğini iddia etmiştir. Türkiye, Washington'un baş müttefiki olan Suriye Demokratik Güçleri'ni (SDG), YPG ile PKK arasındaki bağlantıları nedeniyle terörist bir grup olarak görmektedir. SDG komutanı olan Mazlum Abdi, Bakan Fidan'ın suçlamalarını reddetmiştir. "Türkiye'nin iç çatışmasında taraf değiliz ve gerilimi tırmandırmayı teşvik etmiyoruz." demiştir. Türkiye, Suriye'deki çok sayıda hedefin yanı sıra Kuzey Irak'ta PKK üslerinin bulunduğu bir dizi dağlık bölgeyi de bombalamıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, anlaşmaların gerektiği gibi uygulanmadığı gerekçesiyle defalarca yeni bir kara harekât sinyali verse de operasyonlar günümüze kadar hava saldırısı ve sınır ötesi bombardımanı ile sınırlı kalmıştır.

Bakan Fidan, "Irak ve Suriye'de PKK/YPG'nin elinde bulunan tüm tesislerin artık Türkiye'nin güvenlik güçleri ve istihbarat teşkilatı için meşru hedefler olduğu" uyarısında bulunmuştur. Çeşitli bölgelerde SDG ile konuşlanan ABD, Rusya ve Suriye güçlerine atıfta bulunarak, "Üçüncü taraflara PKK/YPG tesislerinden veya şahıslarından uzak durmalarını tavsiye ediyorum." açıklamalarında bulunmuştur. Fidan'ın uyarısını, Suriye'nin Haseke ve Kamışlı bölgelerindeki elektrik santrallerini, bir petrol ve gaz tesisini ve diğer altyapıyı hedef alan düzinelerce Türk insansız hava aracı saldırısı izlemiştir. ABD tarafından bir uyarı niteliğinde, ABD savaş uçağının Haseke'deki üslerinin 500 metre yakınına kadar gelen bir Türk silahlı insansız hava aracı düşürülmüştür. ABD'li yetkililer, Türk

muhataplarına üs çevresinde faaliyet gösteren insansız hava araçlarını kaldırmaları yönünde defalarca kez yapılan çağrılarının ardından, meşru müdafaa kapsamında gerçekleştirilen "üzücü bir olay" olarak nitelendirmiştir. Olayın ardından iki ülkenin üst düzey savunma yetkilileri ve ordu komutanları arasında gerginliği yatıştırmaya yönelik telefon görüşmeleri yapılmıştır. Görüşmelerden kısa bir süre sonra Türkiye savaş uçaklarıyla hava saldırılarına devam etmiş ve bölgedeki terör örgütlerine zarar vermekte kararlı olduğunun sinyallerini vermiştir.

Kaynak: Delil Souleiman

Erişim: <https://www.al-monitor.com/originals/2023/10/turkey-escalates-airstrikes-syria-will-it-cross-us-russia-redlines>

Anahtar Kelimeler: Türkiye, ABD, Suriye, Güvenli Bölge

2. Sürpriz Filistin Saldırısı Ortadoğu'da Geniş Çaplı Savaş Korkusu Oluşturdu / Council on Foreign Relations (ABD)

Hamas Grubu'nun gerçekleştirdiği saldırıyı bir süredir planladığı söylenmektedir. Grup daha önce de İsrail sınırlarını aşmaya çalışmış ve süreç içerisinde İsrail savunmasındaki zayıflıkları keşfetmiştir. Sonucunda, "El Aksa Tufanı Operasyonu" ile İsrail'e karadan, denizden ve havadan saldırılar düzenleyerek son yılların en büyük saldırısını gerçekleştirmiştir. Hamas'ın İran'dan yardım aldığı ve malzeme akışını durdurma çabalarına rağmen uzun yıllar boyunca Mısır'dan Gazze'ye yeraltı tünelleri aracılığıyla

malzeme kaçırdığı söylenmektedir. Hamas, zamanla roket üretmek için kendi cephaneliğini geliştirmiştir. Geçtiğimiz günlerde İsrail'e yaklaşık 2.000'den fazla roket attığı bildirilmiştir. İsrail medyası, ülkenin güneyinde şiddet olayları yaşanırken İsrail Savunma Kuvvetleri'nin [IDF] Lübnan sınırı boyunca bir dizi potansiyel sızma girişimcisine ateş açtığını bildirmiştir. İran Devrim Muhafızları'nın Kudüs Gücü lideri olan General İsmail Kaani'nin faaliyetleri Batı medyası tarafından fark edilememiştir. İsrail'e yönelik saldırılarda İran'ın da parmağı olması ihtimali göz önünde bulundurulduğunda, Kudüs ve Tahran arasında süregelen gölge savaşının şiddetlenmesi olasıdır. İsraililer, Gazze'de daha önce gerçekleştirdikleri operasyonları tekrarlamayacaklardır.

Kaynak: Amir Cohen

Hamas saldırısının boyutu ve başarısı göz önüne alındığında, İsraililerin kendi sınırları içindeki şehirleri güvence altına almak öncelikleri olacaktır. Daha sonra Gazze'ye hem havadan hem de karadan hedeflere saldıran büyük bir operasyon düzenleyecektir. IDF şu ana kadar genel bir çağrı yapmasa da önemli sayıda birliğini harekete geçirmiştir. İsraililer, Gazze'yi işgal etmek istemese de 2005 yılında bölgeden çekilmeleri güncel durumda büyük bir hata olarak görülmektedir. Başkan Biden İsrail'in güçlü bir destekçisidir ve Başkan'ın bir kez daha İsrail'in kendini savunma hakkı olduğunu ilan etmesi beklenmektedir. Amerika Birleşik Devletleri, İsrail'e önemli ölçüde askeri yardımlar sağlamaktadır. İki ülke 2016 yılında, İsrail'e 2028 yılına kadar 38 milyar dolar

yardım yapılmasını öngören bir Mutabakat Zaptı imzalamıştır. Hamas saldırısının boyutu ve verdiği zarar göz önüne alındığında, Başkan Biden muhtemelen İsrail hükümetine uygun gördüğü şekilde karşılık vermesi için geniş bir imkân sağlayacaktır. Dolayısıyla, ABD de dahil olmak üzere hiçbir yabancı hükümet İsrail'e itidalli bir karşılık vermesi için baskı yapamayacaktır.

Erişim: <https://www.cfr.org/in-brief/surprise-palestinian-attack-spawns-fears-wider-mideast-war>

Anahtar Kelimeler: Orta Doğu, Filistin, İsrail, ABD, İran, Hamas

3. Dünya Yeni Bir Güç Dengesi Arayışında / Valdai Discussion Club (Rusya)

Doğu Avrupa'da yaşanan askeri kriz, büyük ordu döneminin geçmişte kaldığı yarılsamasını ortadan kaldırmıştır. Önde gelen güçler arasındaki askeri düşünceye göre savaşın amacı, düşmanı teknolojik olarak etkisiz hale getirmek için alıcılarını kör etmek ve sersemletmektir. "21. yüzyıl yöntemlerini kullanarak savaşma yeteneğini engellemek ve düşmanını kâğıt haritalara geri göndermek" gibi 2000'li yılların düşünceleri artık bazı kesimler tarafından değer görmemeye başlamıştır.

Stratejik zafer için tarih boyunca her zaman gerekli olan aynı miktarda maddi kaynağın günümüzde de kullanılması gerektiği düşünülmektedir. Önde gelen Alman generaller, Barbarossa planının uygulanmasıyla, savaşın temel hedeflerine hemen ulaşamadığı için bunun stratejik olarak bir yenilgi olduğunu fark etmişlerdir. Modern siyasi ve uluslararası koşullarda seferberlik her devlet için büyük bir zorluktur. Örneğin; günümüzde Ukrayna'yı en aktif şekilde destekleyen ülkelerden olan ABD, İngiltere, Litvanya ve Polonya'da olası bir seferberliğe karşı halkın nasıl tepki vereceği açık bir sorudur. Belki de günümüzde en dirençli devletler, iç istikrarını ve ekonomik büyüme koşullarını korurken seferber olmayı göze alabilen devletlerdir. Düşmana karşı askeri yollarla stratejik bir zafer elde etmenin imkansızlığı dünyanın birbirine bağlı olmaya devam etmesi ve güçlü bir askeri çatışma bizi dolaylı savaş çağıyla tanıştırmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'nda olduğu gibi siyah ve beyaz kadar net taraflar değil, oyuncuların sürekli olarak yeniden dengelendiği bir sistemin içerisindeyiz.

Suudi Arabistan ve İran arasındaki normalleşme koşulları, Suudi Arabistan'ın mevcut kaynaklarla Yemen'de Husileri askeri olarak yenemeyeceğini fark etmesiyle ortaya çıkmıştır. Askeri çatışmanın, 21. yüzyılın normu olup olmadığı bir merak konusudur. Belki de Rusya ve Batı arasındaki büyük çatışmanın prototipi eninde sonunda sürekli düşmanlık içeren Hint-Pakistan ilişkileri olacaktır. Ancak oluşan durum, herkes için felaket anlamına gelen nükleer savaşa doğru hızlı bir sarmalın içinde olduğumuz anlamına gelmemektedir. Dünya, büyük atılımlar olmaksızın bir güç dengeleme dönemine girmiştir. Ancak, nadir ülkeler gerçekten büyük bir savaşa girebilecektir.

Kaynak: Reuters

Erişim: <https://valdaiclub.com/a/highlights/the-world-in-search-of-a-new-balance-of-power/>

Anahtar Kelimeler: Yeni Güç Modeli, Stratejik Savaş, Askeri Güç

4. Hamas Neden Saldırdı ve İsrail Neden Hazırlıksız Yakalandı? Foreign Affairs (ABD)

Filistinli Hamas Grubu, 7 Ekim Cumartesi sabahı İsrail'e eşi benzeri görülmemiş ölçekte sürpriz bir saldırı gerçekleştirmiştir. Hamas tarafından İsrail'e binlerce roket fırlatılmış, İsrail topraklarına birçok silahlı Hamas üyesi sızmış ve bilinmeyen sayıda rehine alınmıştır. Halktan en az 100 kişinin öldüğü ve 1.400 kişinin yaralandığı bilgisi aktarılmıştır. İsrail

Başbakanı Benjamin Netanyahu ülkesinin savaşta olduğunu ilan etmiştir. İsrail askeri güçlerinin karşılık vermesi üzerine yaklaşık 200 Filistinli ölmüş ve 1.600 Filistin vatandaşı yaralanmıştır. Foreign Affairs; yaşanan hadisenin İsrail, Filistin ve bölge için ne anlama geldiğini kavrayabilmek adına Dış İlişkiler Konseyi'nin ABD-Orta Doğu Diplomasisi alanında Lowy Enstitü'sünün seçkin üyesi olan "Martin Indyk"e başvurmuştur. Indyk, 1995-1997 yılları arasında ve 2000-2001 yılları arasında olmak üzere iki kez ABD'nin İsrail Büyükelçisi olarak görev yapmıştır. Martin Indyk'e, " Hamas'ın bu tür bir saldırıyı neden şu anda gerçekleştirdiği ve stratejik mantıklarının ne olduğu?" sorusu sorulmuştur.

Kaynak: Ashraf Amra / Reuters

Konuşmasında sadece tahminde bulunduğu belirten Martin Indyk; "Arap dünyası, İsrail ile uzlaşmaya başlamıştı; Suudi Arabistan'ın, İsrail ile ilişkilerini normalleştirme niyeti vardı. ABD potansiyel anlaşmanın bir parçası olarak İsrail'e, Hamas ile yıldızları barışmayan Filistin Yönetimi'ne karşı taviz vermesi için baskı yapmaktaydı. Dolayısıyla, Hamas ve destekçilerinin tüm süreci bozmak için bir fırsatları vardı. Büyük olasılıkla Hamas ve destekçilerinin temel motivasyonlarından biri bu anlaşmayı bozmaktı çünkü bu anlaşma onları izole etmekle tehdit etmekteydi. Orta Doğu'daki Araplar İsrail'in elindeki Amerikan silahlarının çok sayıda Filistinliyi öldürdüğünü gördüklerinde, İsrail'e karşı çok güçlü bir tepkinin fitilini ateşleyecektir." şeklinde fikirlerini belirtmiştir. Indyk, kendisine

sorulan "İsrail hükümeti şu anda hangi seçeneklere sahip?" sorusuna ise; "İsrail'in daha önceki tecrübeleri sebebiyle ortada net bir oyun kitabı var. Orduyu harekete geçirerek, havadan saldırıp, Gazze'ye zarar verirler ve Hamas yönetimini bitirmeye çalışırlar. Eğer yaptıkları faaliyetler, Hamas'ın roket atmayı durdurması ve rehinelere serbest bırakmak için müzakerelere başlaması açısından işe yaramazsa, o zaman İsrail'in Gazze'yi tam ölçekli işgali ile karşı karşıya kalacağımızı düşünüyorum." şeklinde cevap vermiştir.

Erişim: <https://www.foreignaffairs.com/middle-east/martin-indyk-why-hamas-attacked-and-why-israel-was-taken-surprise>

Anahtar Kelimeler: İsrail, Hamas, Filistin, Savaş, Orta Doğu

5. Çin'in Gizli "Mavi Ejderha" Stratejisi: ABD'nin Çevreleme Politikası Başarılı Olabilir mi? / Australian Institute of International Affairs (Avustralya)

Çin'in "Mavi Ejderha" stratejisi, Washington'un çevreleme politikasını altüst etmeyi ve dört ayrı coğrafi sınır boyunca ulusal savunma ve kalkınmadan yararlanarak stratejik darboğazları aşmayı amaçlamaktadır. Çin'in Mavi Ejderha dış politika stratejisindeki ilk sınır, Doğu Çin Denizi (DÇD) ve Batı Pasifik Okyanusu'nda Tayvan ve Senkaku Adaları üzerindeki toprak anlaşmazlıklarıyla ilgilidir. Pekin'in ikinci sınırı Güney Çin Denizi'ndeki (GÇD) askerileştirilmiş yapay adalarıyla bağlantılıdır. 2023 yılı ağustos ayında Çin'in "yeni standart" haritasının yayınlanmasıyla aralarında Hindistan, Filipinler ve Vietnam'ın da bulunduğu Çin'e komşu ülkeler yeni harita karşısında çileden çıkmıştır. 2016 yılında Lahey'deki Daimî Tahkim Mahkemesi Filipinler'in lehine karar vererek Çin'in toprak iddialarını reddetmiş ve Pekin'in "sular üzerinde geniş egemenlik iddiası" için "hiçbir yasal dayanağı" olmadığını belirtmiştir. Karardan bu yana Çin, yeni haritalar yayınlarken, yapay adalar inşa ederek ve SCS'yi askerileştirerek agresif toprak iddialarını sürdürmüştür.

Çin'in artan saldırganlığı ABD'yi Pekin'in genişleme çabalarını engellemeye zorlamaktadır. ABD, 1982 BM Deniz Hukuku Sözleşmesi'ni onaylamamış olsa da Washington uygulamada bu sözleşmenin ilkelerini hayata geçirmeye devam etmektedir. Çin'in üçüncü Mavi Ejderha sınırı Sri Lanka, Hindistan ve Hint Okyanusu, yani Çin'in "Batı

Okyanusu" ile ilişkilidir. Ayrıca Pekin, Aksai Chin ve Arunachal Pradesh'in Çin toprağı olduğunu iddia etmeye devam etmektedir. Bu iddialar, sınır çatışmasına kalıcı bir çözüm bulmak yerine Hindistan'ı sürekli huzursuz etmek, askeri ve mali kaynaklarını tüketmek için dikkatlice tasarlanmıştır. Hindistan'ın kuzeyden kuşatılması stratejik olarak Çin'in Sri Lanka ve çevresindeki Hint Okyanusu ile yürüttüğü "Budist diplomasisi" ile de bağlantılıdır. Pekin'in amacı Hint Okyanusu'nu "Batı Okyanusu"na dönüştürmektir. Sri Lanka, Çin, Hindistan ve Amerika (CIA) arasında önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Sri Lanka'nın 2022 yılı Mayıs ayında uluslararası kredilerini ve diğer mali yükümlülüklerini yerine getirmemesi üzerine iflas ettiği ilan edildiğinde, ihtiyaç duyulan 3,8 milyar ABD doları tutarındaki krediyi sağlayan Hindistan olmuştur. Çin'in gizli anlaşmalardaki "savaş sanatını" ifşa etme endişesiyle Pekin, ikili bir Çin-Sri Lanka çözümünü savunmuş ve sürdürülebilir bir yeniden borç yapılandırma planını amaçlayan çok taraflı bir çerçeveyi dahil etmeyi reddetmiştir. Bunun yerine Çin, Shi Yan 6 PLA Donanma gemisinin 2023 yılı Ekim ayı sonunda Sri Lanka'ya gönderileceğini duyurarak hem Yeni Delhi'de hem de Washington'da "endişelere" neden olmuştur.

Kaynak: Shutterstock

Washington'un Çin'in bilimsel ve teknolojik ilerlemelerinin önünde gitmesi ve ABD'nin Hint-Pasifik'teki müttefiklerine ve benzer düşünen demokratik ülkelere verdiği güvenlik garantilerini sürdürmesi gerekmektedir. Düzenli seçimler, çok partili platformlar ve ifade özgürlüğü gibi kendi kendini düzelten mekanizmaları doğal olarak bünyesinde barındıran demokratik yönetim sistemlerinin aksine, otokratik ve merkezi sistemler bir volkan gibi

yukarıdan, yandan ve aşağıdan patlamaya meyillidir. Bu dünya görüşüne göre, belki de Çin "kendisinin en büyük düşmanı" olabilir. Amerika Birleşik Devletleri, Pekin'in kendi hatalarını ve yanlış hesaplarını yapmasına izin verirken, dostları ve müttefikleriyle aktif ortaklıklar yoluyla son derece çevik bir çevreleme politikası sürdürmekle akıllıca davranmış olacaktır.

Erişim: <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/chinas-secret-blue-dragon-strategy-can-the-us-containment-policy-succeed/>

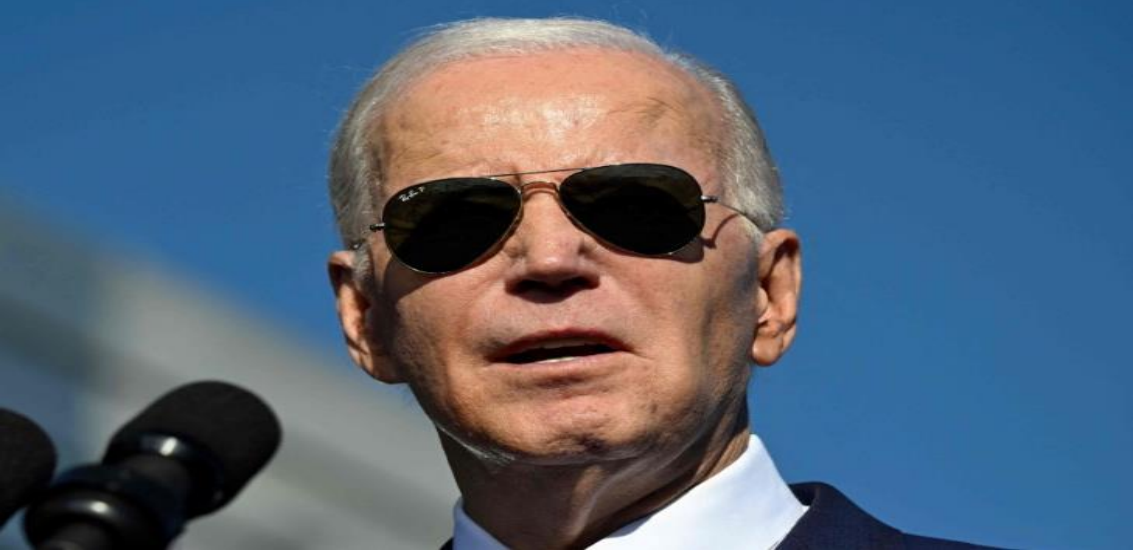
Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Mavi Ejderha Stratejisi, Politika

6. Hamas'la Olan Savaşın Yayılacağı Endişelerinin Ortasında Biden İsrail'i Ziyaret Edecek / South China Morning Post (Hong Kong)

İsrail ve Hamas arasındaki savaşın giderek daha geniş alana yayılacağı endişelerinin arttığı dönemde, Joe Biden hem İsrail'i hem de Ürdün'ü ziyaret ederek ülke liderleri ile bir görüşme gerçekleştirecektir. Biden Yönetimi, yaşanan İsrail – Filistin çatışmasında İsrail'in arkasında olduğu mesajı verirken, bölgeye gönderdiği devasa uçak gemileriyle ciddiyetini ortaya koymuştur. Bazı yetkililer, gerçekleştirilecek Kongre'de hem Ukrayna için hem de İsrail için yaklaşık 2 milyar dolar değerinde ek yardım yapılması için karar alınacağını vurgulamıştır. Gelecek sene ABD'de gerçekleştirilecek seçim öncesinde, İsrail'de alınacak aksiyonların Biden Hükümeti için önemli faydalar sağlayacağı söylenmiştir. Blinken, geçtiğimiz hafta Hamas'la olan çatışmaların daha geniş alana yayılmasını engelleme adına İsrail'e ziyaret düzenlemiştir. Bu hafta Biden'ın İsrail'e gerçekleştireceği ziyaretin özellikle İran tarafından provokatif bir hareket olarak görüleceği vurgulanıyor.

Blinken ayrıca Biden'ın İsrailli yetkilileri ile görüşerek, yaşanan çatışmada nasıl ilerleyecekleri ve niyetlerinin tam olarak ne olduğu konusunda fikir edindiğini belirtmiş, bölgeye gerekli yardımın yapılacağını kaydetmiştir. Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Sözcüsü John Kirby, Biden'ın İsrail ziyaretinden sonra Ürdün'de Kral Abdullah, Mısır Devlet Başkanı Sisi ve Filistin Devlet Başkanı Abbas ile görüşeceğini bildirmiştir. Geçtiğimiz pazartesi günü birçok yardım tırı Mısır sınırında geçişi yasaklanarak atıl

kalırken yakıt, yiyecek ve su stoklarının azalması ve devam eden İsrail saldırıları sonrası Gazze'nin yakın bir süreçte düşebileceği belirtilmiştir. Avrupalı liderler, bölgede yaşanan savaşın Avrupa'da tansiyonu yükseltme ve daha fazla göçe neden olma potansiyeli sebebiyle acil olarak bir zirve düzenleyeceklerini duyurmuştur. Mısır Devlet Başkanı Sisi, Biden ile yaptığı telefon konuşmasında İsrail operasyonlarının meşru müdafaa hakkını geçerek toplu bir cezalandırmaya dönüştüğünü aktarmıştır. İran Dışişleri Bakanlığı ise İsrail'in Gazze'ye yönelik kara harekâtını başlatması halinde bunu önleme adına eyleme geçebileceğini açıklamıştır. Yazının devamında savaşla alakalı çeşitli ülke ve liderlerin tutumları aktarılmıştır.

Kaynak: AFP

Erişim: https://www.scmp.com/news/world/middle-east/article/3238168/joe-biden-will-visit-israel-amid-concern-war-hamas-could-expand?module=lead_hero_story&pgtype=homepage

Anahtar Kelimeler: İsrail, Filistin, Gazze, Savaş, ABD, Biden

7. İsrail-Hamas Savaşı Hakkındaki Yanlış Bilgiler İnternette Nasıl Yayılıyor? / TIME (ABD)

Geçtiğimiz günlerde ABD merkezli bir siyasi örgüt olan Republicans Overseas'ın İsrail temsilcisi Marc Zell, "Kayıp Bir Kız" başlıklı bir video paylaşmıştır. X'te gündem olan videoda, Hamas militanının bir Yahudi kız çocuğunu Gazze'ye kaçırdığı iddia edilmiştir. X

uygulamasında 1,1 milyon kez görüntülenen ve yaklaşık 2.000 kez paylaşım alan videonun, yayınlandıktan kısa bir süre sonra kullanıcılar tarafından TikTok kaynaklı olduğu ve Eylül ayına ait olduğu belirtilmiştir. Zell'in yaptığı paylaşımı altına, Hamas saldırısından önce yayınlanan videonun Yahudi bir kızın kaçırıldığı ve Gazze'de çekildiğine dair hiçbir kanıtın olmadığını belirten yorumlar yapılmıştır. Söz konusu paylaşım, Hamas'ın 7 Ekim'de İsrail'e karşı başlattığı sürpriz ve eşi benzeri görülmemiş saldırıdan beri sosyal medyada dolaşan doğrulanmamış, yanlış ya da yanıltıcı bilgilerden bir tanesidir. Sosyal medyada ortaya çıkan sansasyonel görüntülerin çoğu, İsrail-Hamas savaşı sırasında işlenen şiddetin gerçek ve inandırıcı kanıtlarını tasvir etmektedir. Ancak uzmanlar, sosyal medya platformlarının aynı zamanda yanlış bilgi ve dezenformasyonla dolup taşmış olduğunu, dolayısıyla neler olup bittiğine dair kafa karışıklığını arttırdığını söylemektedir.

Kaynak: Mohammed Abed

Doğru olmayan iddiaların yanı sıra eski ve ilgisiz savaş görüntüleri ya da video oyunu görüntüleri yeniden ortaya çıkartılıp gündem oluşturulmaktadır. Yanlış bilgi ve dezenformasyon takibi yapan "Alethea" şirketinin kurucusu Lisa Kaplan, "Genel kaos ve çatışma dönemlerinde çok fazla dezenformasyon ve yanlış bilgi görmekteyiz. Aynı durum Ukrayna'nın işgali, Afganistan'dan askerlerin çekilmesi ve İsrail ile Hamas arasındaki çatışmalarda da geçerlidir." açıklamasında bulunmuştur. Lisa Kaplan, "Ticari aktörlerin, haberlerin trend olmasını sağlamak ve reklam için bir takipçi kitlesi oluşturmak amacıyla çatışmanın her iki tarafına da oynadıklarını görmekteyiz." ifadelerinde bulunmuştur.

Hamas saldırısından sonra üç gün içinde savaşla ilgili en az 14 yanlış iddia “X, TikTok ve Instagram” uygulamalarında 22 milyon kez görüntülenmiştir. Örneğin; Hamas'ın saldırısından kısa bir süre sonra, ABD'nin İsrail'e 8 milyar \$ askeri yardım gönderdiğine dair dijital olarak manipüle edilmiş bir Beyaz Saray notu “X” uygulamasında dolaşmaya başlamıştır. Bir başka örnekte sosyal medyada, Hamas'ın İsrail askeri helikopterlerini vurduğu iddia edilen bir video paylaşılmış ancak söz konusu video, "Arma 3" adlı bir simülasyon oyunundan alınmıştır.

Erişim: <https://time.com/6323421/misinformation-about-the-israel-hamas-war-is-rife-on-social-media-especially-x/>

Anahtar Kelimeler: İsrail, Hamas, Dezenformasyon, Sosyal Medya

C. ÇEVRE

1. İklim Göçmenleri Nerede? Çevresel Değişim Ortamında Hareketsizliği Açıklamak / Migration Policy Institute (ABD)

İklim değişikliği ve diğer çevresel olayların etkileri nedeniyle her yıl milyonlarca insan göç etmektedir. İnsanlar uluslararası sınırları aşsa da bu hareket genellikle kendi ülkeleri içinde gerçekleşmektedir. Sadece 2022 yılında doğal afetler yaklaşık 32,6 milyon kişinin ülke içinde yer değiştirmesine yol açmıştır ki bu rakam son on yılın en yüksek rakamıdır. Ancak, bu istatistikler ne kadar endişe verici olursa olsun, iklim değişikliğine karşı son derece hassas bölgelerde yaşayan insanların büyük çoğunluğu göç etmemektedir. Eğer göç veya yerinden edilme çevresel değişime karşı kaçınılmaz bir tepki olsaydı, dünya çok daha dramatik bir altüst oluşun ortasında olurdu. İklimle bağlantılı göç, alarm veren medya raporlarında genellikle olumsuz veya anormal olarak tasvir edilir ancak daha yeni düşünceler bunu farklı bir şekilde konumlandırmıştır. Eğer insan hareketliliği zarar verici çevresel olaylara karşı nispeten rasyonel ve hatta hayat kurtarıcı bir tepki olabiliyorsa, şu anda olduğundan çok daha fazla insanın taşınması beklenebilir. İklim etkilerinden etkilenen insanların sadece küçük bir kısmı yer değiştirmektedir. Çalışmada bazı insanların kendi tercihleriyle ya da kalmaya zorlandıkları için iklim etkilerinden uzaklaşmak amacıyla göç etmemelerinin çeşitli nedenlerini incelenmiştir.

Bir dizi motivasyonun göç etmemeyi de tetiklediği akla yatkındır. Göçün tek bir nedeni olmadığı gibi, insanların, hanelerin veya toplulukların neden yerlerinde kaldıklarının da tek bir açıklaması yoktur. Kanıtlar, kişisel servet, yurtdışındaki sosyal bağlantılar, kültürel normlar ve hükümet politikası da dahil olmak üzere çeşitli mikro ve makro düzey faktörlerin bu kararları etkilediğini göstermektedir. Göç bir çözüm sunabilse de iklim değişikliğinin etkilerinden mustarip olan herkes için, imkanları ya da fırsatları olmadığı için mümkün değildir. Güvencesiz biçimlerinde bile göç, herkesin sahip olmadığı çeşitli derecelerde mali, beşerî ve sosyal sermaye gerektirir. Başka bir deyişle, iklim açısından hassas bölgelerdeki bazı insanlar göç etmeyi "göze alamaz". Dolayısıyla, yaygın olarak dolaşıma sokulan ve oldukça politize edilmiş yoksul iklim mültecisi imajının aksine, göç edenler her zaman en yoksul ve en savunmasız olanlar değildir.

Kapana kısılmış nüfuslarla ilgili çalışmalarda göçün önündeki en büyük kısıtlama açık ara yoksulluktur. Buna göre, çevresel felaketler ve yavaş başlayan değişimler komşularını göçe zorladığında geride kalanlar genellikle yoksullardır. Bu durum bireyler için olduğu kadar yerler için de geçerlidir. Örneğin Zambiya'da yapılan bir çalışma, zengin bölgelerin olumlu bir iklim-göç ilişkisi gösterirken, yoksul bölgelerin iklime bağlı hareketsizlikle karakterize olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, insanlar sadece para veya varlık eksikliği nedeniyle kapana kısılmamaktadır. Örneğin; kişinin geldiği yer dışındaki sınırlı sosyal ağlar, göç etme veya tahliye etme yeteneği üzerinde güçlü bir etkiye sahip olabilmektedir. Kapana kısılmış nüfuslar taşınmak isteyen ancak bunu yapamayan insanlar olarak tanımlanırken, risklere rağmen evlerini terk etmek istemeyen insanlar ve topluluklar da vardır. Birçoğu, şiddetli ve geri döndürülemez çevresel olaylar meydana geldiğinde bile iklim açısından hassas bölgelerde kalmayı tercih etmektedir. Yaşanabilirliğin aşındığı ve tekrarlanan felaketlerden ya da giderek kötüleşen koşullardan etkilenen bölgelerde kalmayı tercih eden insanlar daha zor politika hedefleri olabilir. Kalma ve yer değiştirme hakkının desteklenmesi, birbiriyle rekabet eden politika hedefleri olarak değil, birbirini tamamlayan hedefler olarak görülmelidir.

Kaynak: Amanda Nero

Erişim: <https://www.migrationpolicy.org/article/climate-change-trapped-populations>

Anahtar Kelimeler: Hareketsizlik, İklim Değişikliği, İklim Göçmenleri

2. Karbon Fiyatlandırma Dirençli Olduğunu Kanıtladı Ancak Hızlanmaya İhtiyacı Var / Florence School of Regulation, European University Institute (ABD)

Açık karbon fiyatlandırması uzun süredir bir azaltım aracı olmasına rağmen, son on yılda gerçek bir ivme kazanmıştır. Dünya Bankası'nın Karbon Fiyatlandırma Durumu ve Eğilimleri 2023 raporunda belirtildiği üzere, yaklaşık 10 yıl önce sadece %7 olan küresel Sera Gazı (GHG) emisyonlarının yaklaşık dörtte biri şu anda bir karbon fiyatı tarafından karşılanmaktadır. Aslında, karbon fiyatlandırma politikaları geçtiğimiz yıl enerji krizi, ekonomik belirsizlik ve jeopolitik istikrarsızlık karşısında dikkate değer bir direnç göstermiştir. Önemli ekonomik baskılara rağmen, hükümetler karbon fiyatlandırma politikalarını koruyarak ya da genişleterek emisyon ticareti planlarına ve karbon vergilerine öncelik vermiştir. Bu durum, karbon fiyatlandırma politikalarının gevşetildiği, yürürlükten kaldırıldığı veya azaltıldığı önceki kriz dönemlerinin aksine gerçekleşmiştir. Aslında, geçen yıl hükümetlerin enerji krizine yanıt olarak yeni bir aracın başlangıcını ertelleyerek (Avusturya), planlanan bir genişlemeyi veya fiyat artışını ertelleyerek (Almanya) veya bir karbon vergisini yürürlükten kaldırarak (Slovenya) karbon fiyatlandırmasını gevşettikleri sadece birkaç örnek vardı. Bu nedenle, 2023 yılında yürürlükte olan veya planlanan bir karbon fiyatlandırma aracı olan 73 ulusal ve alt ulusal yetki alanı bulunmaktadır. Ancak, şu anda yürürlükte olan karbon fiyatlandırma araçlarının çoğu yüksek gelirli ülkelerdedir.

Genel olarak, Paris Anlaşması hedeflerine ulaşmak için tüm azaltım politikalarına daha fazla hırsın yansıtılması gerekmektedir. Bir azaltım aracı olarak karbon fiyatlandırması için, bunun halihazırda karbon fiyatlandırması uygulayan ülkelerde hem fiyata hem de kapsama yansıtılması gerekmektedir. AB'nin Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın duyurulması ve ardından kabul edilmesinin olası sonuçları henüz tam olarak netleşmemiş olsa bile, karbon fiyatlandırmanın değerlendirilmesi için güçlü bir motivasyon kaynağı olmuştur. Ukrayna, Uruguay, Tayvan ve Çin gibi bazı yargı bölgeleri CBAM önerisini emisyonların fiyatlandırılması için bir itici güç olarak göstermiştir.

Tüm bu durumlarda, hükümet öncelikleri ve ulusal koşullar, karbon fiyatlandırmanın arkasındaki itici gücün temelini oluşturmaktadır. Buna göre, "herkese uyan tek bir boyut" olamaz ve karbon fiyatlandırmanın tasarım ve uygulamasının yerel koşulları

yansıtması gerekmektedir. Genel olarak fiyatlar, Karbon Fiyatları Üst Düzey Komisyonu tarafından önerilen seviyelerin altında kalmaktadır (2030 itibariyle metrik ton CO2e başına 50 ila 100 ABD doları). Aslında, küresel sera gazı (GHG) emisyonlarının %5'inden daha azı, 2030 yılına kadar önerilen enflasyona göre düzeltilmiş aralıkta veya üzerinde bir karbon fiyatı ile karşılanmaktadır. Bu bağlamda ve Kanada'nın 2030 yılına kadar karbon fiyatıyla karşılanan küresel emisyonların oranını %60'a çıkarma çağrısı dikkate alındığında hem fiyat hem de kapsam açısından önemli adımlar atılması gerekmektedir.

Kaynak: EUI

Erişim: <https://fsr.eui.eu/carbon-pricing-proves-to-be-resilient-but-needs-acceleration/>

Anahtar Kelimeler: Karbon, Karbon Fiyatlandırması, Paris Anlaşması, Emisyon, AB

3. Güney Afrika'nın Kötüleşen Su Güvenliği Krizi / Good Governance Africa (Güney Afrika)

Güney Afrika Devlet Başkanı olan Cyril Ramaphosa, 19 Eylül'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulun'da, gelişmekte olan pek çok ülkenin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşmayacağını söylemiştir. Başkan: "Kalkınma hedeflerinin önüne çıkan zorluklar ile mücadele edebilmek için; özellikle sanayileşme, altyapı, tarım, su enerjisi, eğitim ve sağlık gibi önemli alanlara yönelmek gerekmektedir. Hedeflere ulaşılabilmesi için

yatırıma, teknoloji transferine ve kapasite geliştirme desteğine ihtiyacımız var.” açıklamasında bulunmuştur. Güney Afrika'da enerji güvenliği sorunları ele alınırken, gelecek on yıl içinde kritik bir risk olabilecek “Su güvenliği” genellikle kamuoyunun daha az dikkatini çekmektedir. Tshwane'deki son kolera salgını veya Greater Giyani yerel belediyesindeki sürekli su sıkıntısının da gösterdiği gibi, ülkenin su altyapısına ait sorunların yeterli düzeyde çözümlenmemesi feci sonuçlara yol açabilmektedir. Dünya Bankası, temel içme suyu hizmetlerini kullanan nüfus oranının %84,58'den 2022 yılında %94,49'a yükseldiğini belirtmektedir. Uluslararası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), su döngülerinde iklim kaynaklı değişikliklerin ve kuraklığın önümüzdeki on yıl içinde Güney Afrika'da artacağına dair bulgularını paylaşmıştır.

Kaynak: AFP

Güney Afrika, dünyanın en kurak ülkelerinden birisi olarak, IPCC tarafından yapılan araştırmada 193 ülke arasında 29. sırada yer alırken, yıllık ortalama yağış miktarı ise dünya ortalamasının yaklaşık %50'sine eşittir. Ayrıca, 2015 yılından günümüze kadar rekor düzeyde düşük yıllık yağış ve artan sıcaklıklar yaşamaktadır. IPCC modelleri, 2050 yılına kadar Güney Afrika'nın iklim değişkenliği aralığında üç kat artış göreceğini öngörmektedir. Dahası, ülkede yağışların azalması riski, yağışların artması riskinden kat ve kat daha yüksektir. Dolayısıyla, su güvenliği risklerinin ele alınması felaketten kaçınmak

için kritik önem taşımaktadır. İklim değişikliğinin su miktarı ve kalitesi üzerinde zararlı etkileri olmaktadır.

Şiddetli hava olayları, kullanışlı su üzerindeki olumsuz etkileri artmakta ve sürdürülebilir kalkınmayı, biyoçeşitliliği tehdit etmektedir. Toprak ve su kaynaklarını kirletmenin yanı sıra; kuyular, tuvaletler ve atık su arıtma tesisleri gibi temel altyapıya zarar verebilmektedir. Bitki örtüsünün ve ağaçların tahrip edilmesi toprak erozyonunu şiddetlendirmekte ve yeraltı sularının yeniden dolumunu azaltarak su kıtlığını artırmaktadır. Güney Afrika büyük ölçüde yağmur suyuna bağımlıdır. İklim değişikliği, öngörülemeyen ve düzensiz yağış modellerine yol açarak su mevcudiyetinin azalmasına hatta eşit olmayan bir şekilde dağılmasına neden olmuştur. Hükümet, ülkenin su altyapısındaki eksiklikleri ve iklime dayanıklı su sistemlerini geliştirmek için mevcut bilim ve teknolojiyi kullanma konusunda başarısızdır. Dolayısıyla insanların, sanayinin, tarımın ve ekosistemlerin su ihtiyaçlarını dengelemek için hükümetin sınır ötesinde iş birliği yapması önemlidir. Yatırımları çekmek, istihdam oluşturmak ayrıca, hükümetlerin su ve iklim hedeflerine ulaşmalarını desteklemek için su kaynaklarına yönelik yenilikçi finansmana ihtiyaç duyulacaktır.

Erişim: <https://gga.org/south-africas-worsening-water-security-crisis/>

Anahtar Kelimeler: Güney Afrika, Su Krizi, IPCC, Altyapı, Güvenlik

4. İklim Tartışmaları ve Hindistan'ın Yeşil Enerji Yolculuğu / Observer Research Foundation (Hindistan)

Çevrecilerin son dönemde iklim değişikliğine yönelik endişeleri giderek artmaktadır. 1880 ile 2022 yılları arasında dünya sıcaklığının yaklaşık olarak 1,1 derece artmış olması durumun ciddiyetini anlamak adına insanlığa ışık tutmaktadır. Günümüzde iklim değişikliği sebebiyle artan kuraklık, orman yangınları, buzulların erimesi, okyanus seviyesinin yükselmesi, seller, yıkıcı fırtına vb. olaylar insan hayatını tehdit etmeye devam etmektedir. Bengal körfezinde su seviyesinin yükselmesiyle kıyı erozyonu yaşanması ve iç kısımda birçok arazinin tuzlu suyla kullanılamaz hale gelmesi bölgedeki çiftçileri ve balıkçıları göçe zorlamıştır. 2023 yılı temmuz- ağustos ayında Yunanistan'da başlayan geniş orman yangınları çok sayıda kişinin ölmesine ve altyapısının tahrip

olmasına neden olmuştur. Aynı ay içerisinde Çin’de etkili olan sağanak yağışlar sele dönmüş ve bir milyondan fazla insanı yerinden etmiştir. Giderek artan doğal afetler sebebiyle ileride daha fazla iklim mültecisinin ortaya çıkabileceği öngörülmektedir.

Kaynak: Shutterstock

Bilim insanları iklim değişikliği sorununun ortaya çıkmasına neden olan iki temel faktöre vurgu yapmıştır. Bu faktörler; insanların fosil yakıtları sürekli olarak kullanmaya devam etmesi ve dünyaya ulaşan güneş ışını yoğunluğunun değişmesidir. Birçok ülke kalkınma adına karbon yoğun politikalar izlemiş, atmosferi olumsuz etkileyen karbondioksit, nitröz oksit ve metan gibi sera gazı salınımına neden olmuştur. Güneşten gelen ışınların geri yansımaması ve ısının büyük bir kısmı havadaki gazlara tutunmasıyla küresel ısınma meydana gelmektedir. Sera gazı emisyonuna neden olan önemli sektörlere baktığımızda enerji sektörü başı çekmektedir. Ulaştırma sektörü de emisyon salınımına neden olan diğer önemli bir sektör olurken, gelişen teknoloji sayesinde elektrikli araçlara yönelik talep artmaktadır. Birleşmiş Milletler 2030 yılına kadar emisyonları azaltma ve 2050 yılında ise net sıfır olma yolunda ülkelere çağrıda bulunmaya devam etmektedir. Ayrıca, sanayi ve ekonomi açısından gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere iklim hedeflerini gerçekleştirme adına 100 milyar dolarlık finansman sağlamalarını istemiştir. Hindistan; Çin, ABD ve Avrupa Birliği’nden sonra küresel çapta dördüncü büyük emisyon

yayıcı konumundadır. Hindistan, 2030 yılına kadar kurulu enerji gücünün %50'sinin yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşmasını, 2070 yılına kadar da net sıfır olmayı hedeflemektedir. 2022 yılında Hindistan Hükümeti, kurulu güç kapasitesinin 168 GW olduğunu ve enerji üretiminin %40'ını yenilenebilir kaynaklardan sağladıklarını belirtmiştir. Yazının devamında Hindistan'ın yenilenebilir enerji kurulu gücü ve kapasitesi detaylı şekilde incelenmiştir.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/climate-debate-and-indias-green-energy-journey/>

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Emisyon, Yeşil Enerji, Hindistan

D. SOSYAL

1. Kayıt Dışı Çalışanların Dayanıklılığı ile Dayanıklı Şehirler İnşa Etmek / International Institute for Environment and Development (Birleşik Krallık)

WIEGO, kayıt dışı ekonomide çalışan yoksulların, özellikle de kadınların somut gerçekliğine odaklanmakta ve bu gerçekliğe ilişkin bilinçli bir anlayışı ana akım kalkınma düşüncesine, kentsel politikalara ve kurumlara entegre etmeye çalışmaktadır. Sokak satıcılarının, ev işçilerinin, ev eksenli çalışanların ve atık toplayıcılarının kent ekonomilerindeki kilit rollerinin ve kent planlarını birlikte üretmelerinin tanınması, daha temiz, daha yeşil, sosyal açıdan duyarlı, canlı ve nihayetinde dirençli kentlerin oluşturulmasına yardımcı olacaktır.

WIEGO, kayıt dışı çalışanların üyelik temelli gruplaşmasıyla, kayıt dışı ekonomiye bir dizi ilke sayesinde kapsayıcı bir yaklaşımın getirilmesini savunmaktadır. Bunlar;

- ✓ Kayıt dışı istihdamda çalışanların kamu kaynakları ve hizmetleri üzerindeki haklarının tanınması
- ✓ Kayıt dışı geçim faaliyetleri için kamusal alan ve doğal kaynaklara erişimi mümkün kılan düzenlemeler
- ✓ Devlet ihalelerine teklif verme hakkının kayıt dışı istihdamda çalışanların örgütlerine genişletilmesi
- ✓ Kayıt dışı yerleşimlerde ve kayıt dışı iş yerlerinde temel altyapı ve ulaşım hizmetlerinin sağlanması
- ✓ Kayıt dışı ekonominin büyüklüğü, bileşimi ve katkısına ilişkin araştırma, belgelendirme ve istatistikler
- ✓ Kayıt dışı istihdamdaki işçilerin politika masasında yer alma haklarının tanınması.

Şehir Hakları gündemi, işçilerin çalışma haklarını ele almaları, adil sözleşmeler üzerinde anlaşmaları ve çevre koruyucuları ve iklim değişikliğinin öncüleri olarak rollerinin resmi olarak kabul edilmesi için bir kılavuz olabilir. Şehirler küresel iklim değişikliğine en büyük katkıyı yapan unsurlar olmakla birlikte, bu değişikliğin getirdiği zorluklarla yüzleşmek için benzersiz bir kapasiteye de sahiptir. WIEGO, Brezilya genelinde iklim değişikliğinin atık

toplayıcılar üzerindeki etkilerini haritalandırmıştır. Atık toplayıcılar atıkları hammadde ve ambalaj malzemesi olarak geri kazanmakta ve geri dönüştürerek karbon emisyonlarının azaltılmasına katkıda bulunmaktadır. Onların çalışmaları plastiklerin yarısından fazlasını geri dönüşüme yönlendirmekte ve geri dönüşüm, emisyonları yakmaya göre 25 kat daha fazla azaltmaktadır. Kayıt dışı atık toplayıcılar, gelişmekte olan ülkelerdeki pek çok şehirde katı atık toplama işinin çoğunu ya da tamamını belediye bütçesine düşük maliyetlerle sağlamaktadır. Kent planlamacıları, bu kişileri modern katı atık yönetim sistemlerine dahil ederek, dünyanın en yoksul çalışanlarından bazılarının geçim kaynaklarını güvence altına alırken, şehirlere para tasarrufu sağlayacak ve çevresel iyileştirmeleri destekleyecektir.

Kaynak: Adam Cohn

Erişim: <https://www.iied.org/building-resilient-cities-resilience-informal-workers>

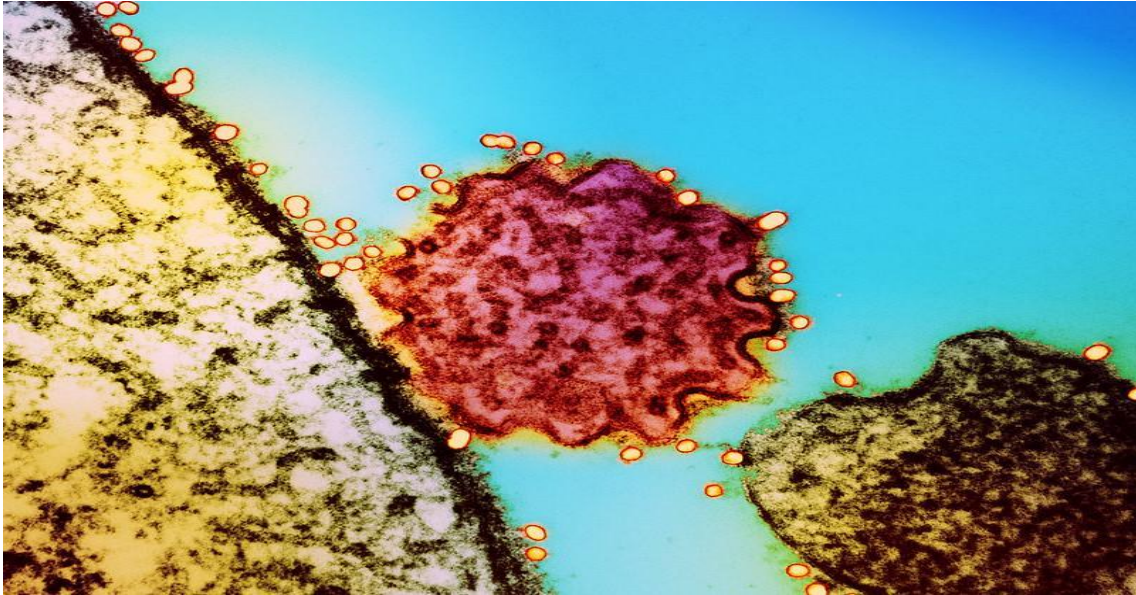
Anahtar Kelimeler: Kayıt Dışı İstihdam, Kentsel Gelişim, Dayanıklılık, Şehircilik

2. Hindistan'da Görülen Nipah Virüsü'nün Kaynağı Bilinmiyor / Center for Infectious Disease Research and Policy (ABD)

Ağustos ayında Hindistan'da bir kişi zatürre ve solunum sıkıntısı şikayetiyle hastaneye başvurduktan kısa bir süre sonra hayatını kaybetmiştir. Hayatını kaybeden hastanın yaşadığı yerde yapılan araştırmada herhangi bir bulgu bulunmasa da Nipah virüsünden

şüphelenilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Nipah virüsünün görüldüğü kişi sayısının şu an için altı olduğunu ve bunlardan sadece ikisinde durumun kritik olduğunu belirtmiştir. Hindistan'da özellikle bazı bölgelerde salgının giderek yayıldığı söylenmiştir. Salgına yakalanan altı kişinin tamamının erkek olduğu belirtilirken, yaş aralıkları ise 9 ila 45 arasında değişmektedir. 27 Eylül itibarıyla yaklaşık 1.288 kişi yakın temaslı olarak 21 günlük karantinaya alınmıştır. Hindistan Ulusal Viroloji Enstitüsü'ne göre tespit edilen virüs Hint genotipidir ve aynı zamanda Bangladeş'te de benzer bir türü görülmüştür.

Ülkedeki sağlık yetkilileri virüse ilk yakalanan kişinin yaşadığı bölgeye giderek çeşitli incelemelerde bulunmuştur. Yetkililer bölgenin ormanlık alanlarla kaplı olduğunu gözlemlemiş, ormanda yaşayan yarasalardan, yarasa dışkılarından ve ağaç dallarında yarı yenmiş meyvelerden birçok örnek toplamıştır. Yapılan tüm incelemelerde sonuçlar negatif çıksa da DSÖ yarasaların bu tarz virüslere neden olabileceğini vurgulamıştır. Salgın ortaya çıktıktan sonra ülkedeki sağlık yetkilileri virüsün yayılmasını engellemek adına çeşitli tedbirler almıştır. Tehlikeli olduğu düşünülen bölgelerde bazı etkinliklerin yapılması yasaklanmıştır. DSÖ, Nipah virüsüne karşı herhangi bir aşı veya tedavinin bulunmadığını belirtirken, virüse yakalananların ölüm oranları %45 ila %75 arası değişmektedir.

Kaynak: NIAID

Erişim: <https://www.cidrap.umn.edu/nipah/source-unknown-indias-latest-nipah-virus-outbreak>

Anahtar Kelimeler: Virüs, Hindistan, Yarasa, Salgın

3. Asimilasyonsuz Göç Avrupa'nın Geleceğini Tehlikeye Atıyor / Middle East Forum (ABD)

Fransa'da 2023 yılı yaz döneminde, Kuzey Afrika kökenli bir gencin trafik çevirmesi sırasında polis tarafından vurularak öldürülmesinin ardından ülkeyi derinden etkileyen kentsel ayaklanma dizisi başlamıştır. Fransız Devleti'nin milyonlarca göçmeni yeterince entegre etme konusunda yıllardır süren başarısızlığı gözler önüne serilmiştir. Cezayir ve Fas kökenli 17 yaşındaki Fransız vatandaşı olan Nahel Merzouk, Paris'in kenar mahallelerinden Nanterre'de tutuklanmaya direnmiş ve arabasıyla bir polis memurunu ezmeye çalıştığı sırada öldürülmüştür. Nefsi müdafaa yaptığını söyleyen 38 yaşındaki polis memuru, daha sonra tutuklanıp kasıtlı adam öldürmekle suçlanmıştır. Polis memurunun kaderi Fransız yargısının ellerine kalmıştır. Merzouk'un öldürülmesi, bir cep telefonu vasıtasıyla videosu kaydedilmiş ve sosyal medyada geniş çapta etki oluşturmuştur. Fransa'da 2005 sonlarında göçmenlerle ilgili benzer isyanlardan günümüze kadar görülmemiş bir tepki yağmuruna yol açmıştır.

Fransız Polisi; karakolları, okulları, mağazaları, bankaları, belediye binalarını, adliyeleri ve binlerce aracı tahrip eden öfkeli isyancılara karşı savaşta olduklarını söylemiştir. Bir milyar Euro'dan fazla zarara yol açan isyanlar ancak Fransız hükümetinin 45.000 güvenlik gücünü görevlendirmesi ve 4.000'den fazla isyancıyı tutuklamasıyla kontrol altına alınabilmiştir. Birçok medya kuruluşu ve siyasi yorumcu Merzuk'un ölümünü ve ardından çıkan isyanları, polis şiddeti ve Fransız kolluk kuvvetlerindeki "sistemik ırkçılık" ile ilişkilendirmiştir. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, görünüşe göre karşılaştığı ağır tepkileri bastırmak için, vurulma olayını "açıklanamaz ve affedilemez" olarak kınamıştır. Macron, Fransız polisinin işini "saygı duyulması gereken etik bir çerçeve içinde" yapması gerektiğini ve adaletin yerini bulması gerektiğini söylemiştir. İsyancılar her ne kadar polisin görevi kötüye kullanmasıyla tetiklenmiş olsa bile; nefret kaynaklı kundaklama, yağmalama ve vandalizm gibi benzeri görülmemiş ölçekte olaylar yaşanmıştır. Yaşanan süreç, özellikle Fransa'da göç ve entegrasyon konusunda büyük bir yönetim başarısızlığına işaret etmektedir.

Uzun bir süredir, birbirini izleyen hükümetler kitlesel göçü sınırlayamamış ya da göçmenleri Fransız toplumuna gerektiği gibi entegre edememiştir. Geçtiğimiz yirmi yıl boyunca Orta Doğu ve Güney Asya'nın yanı sıra Kuzey Afrika ve Sahra altı Afrika'dan

milyonlarca göçmen Avrupa kıyılarına gelmiştir. Göç akınları, 2015 yılında Almanya Başbakanı Angela Merkel'in göç kapılarını açarak Suriye'den ve başka yerlerden bir buçuk milyondan fazla mülteci ve sığınmacının Avrupa Birliği ülkelerine girişine izin vermesiyle hız kazanmıştır. Öte yandan, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Fransa ve Almanya gibi ülkeler işgücü sıkıntısı çektiği için "Misafir işçi" alımına başlamıştır. Avrupa'ya gelen ve "Misafir işçi" olarak adlandırılan kişilerin Avrupa'da doğan çocukları ve torunları olan ikinci ve üçüncü kuşak göçmenler de bulunmaktadır. İlk zamanlarda, misafir işçilerin eninde sonunda memleketlerine geri dönecekleri yönünde varsayımlar bulunmaktaydı. Ancak, gelenlerin birçoğu Avrupa'da kaldı, daimî ikamet sahibi oldu ve bu sayede sonsuz zincirleme göç başladı. Fransa ve Almanya'da batılı olmayan misafir işçiler çoğunlukla Türkiye, Kuzey Afrika ve Sahra altı Afrika'daki eski Fransız sömürgelerinden gelmiş ve bazıları hiçbir zaman tam anlamıyla entegre olamamıştır. Fransa'da milyonlarca kişi büyük şehirlerin eteklerindeki kenar mahallelere yerleşmiştir.

Kaynak: MEF

Erişim: <https://www.meforum.org/64941/immigration-without-assimilation-endangers-europe>

Anahtar Kelimeler: Göç, Fransa, Fransız Polisi, Misafir İşçi

E. TEKNOLOJİ

1. Eylemde Risk Azaltma: AB Kritik Teknoloji Listesini Nasıl Geliştirebilir? / European Council on Foreign Relations (Almanya)

Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Birliği'nde ekonomik güvenliği için kritik teknolojilerin risk değerlendirmesinin yapılmasına yönelik tavsiyesi, haziran ayında açıkladığı ekonomik güvenlik stratejisinin belki de en önemli çıktısıdır. Komisyon ve üye devletler dört alanda risk değerlendirmesi yapacaktır: yarı iletkenler, yapay zekâ, kuantum teknolojisi ve biyoteknoloji. Kritik teknolojiler listesi, sadece çift kullanımlı teknolojiler yerine "etkinleştirici ve dönüştürücü nitelikte" olanlara odaklanıyor. Bu yeni ekonomik güvenlik anlayışını temsil etmekte ve önümüzdeki aylarda AB'nin teknoloji stratejisinin yönünü yeniden belirleme potansiyeli vardır. Ancak, risk değerlendirmesi -ve seçilen dört alan- sadece bir başlangıç ve zayıf temellere dayanmaktadır. Risklerin nasıl ele alınacağı konusunda bir mutabakat yoktur. Bazı üye devlet yetkilileri ve işletmeler, komisyon öncülüğündeki uygulamanın, geleneksel olarak ulusal güvenlik politikasının yetki alanına giren ihracat ve yatırımlar üzerinde AB çapında daha fazla kısıtlamaya yol açacağından korkmaktadır. Komisyon, teşvik edici araçlar ve ortaklarla birlikte çalışma dâhil olmak üzere riskleri ele almanın alternatif yollarını yeterince anlatmamıştır. Risk değerlendirmesinin ekonomi ve teknoloji güvenliği konusunda kapsamlı bir stratejiye yol açabilmesi için AB'nin bu endişelere kulak vermesi gerekmektedir.

Risk değerlendirme sürecine, ihracat, yatırımlar ya da diğer işlemler üzerindeki kontrol araçlarına ilişkin tartışmalardan daha fazla öncelik verilmelidir. ABD'nin giden yatırım kontrollerini benimsemesinin ardından Avrupa'da bu araçların genişletilmesine yönelik dış baskı artmaktadır. Ancak, Avrupa herhangi bir önlem almadan önce kendi ekonomik güvenlik risk analizini oluşturmaya odaklanmalıdır. Risk değerlendirmeleri sadece Avrupa'nın bu tedarik zincirlerindeki bağımlılıklarını değil, aynı zamanda diğer ülkelerin AB'ye bağımlı olduğu stratejik teknoloji ve girdi alanlarını da detaylandırmalıdır. AB'nin teknolojik üstünlüğüne odaklanmak, riski azaltmanın önemli bir diğer yönüdür. AB, küresel tedarik zincirlerindeki stratejik avantajlarını koruyarak ve arttırarak, karşılıklı bağımlılıklarını stratejik olarak yönetmek için kaldıraç ve caydırıcılık kazanabilir. Bunun için politika yapıcıların, Avrupa şirketlerinin kritik tedarik zincirlerinin hangi

bölümlerinde lider oldukları ve bu üstünlüklerini nasıl kazanabilecekleri veya sürdürebilecekleri konusunda derin tekno-endüstriyel bilgiye ihtiyaçları olacaktır. Ticaret, teknoloji ve güvenlik çıkarlarına ilişkin tartışmaları bir araya getiren böyle bir yapı kıtanın mevcut yönetiminde eksiktir. Bu yapı daha sonra kurumsallaşmış bir ekonomik güvenlik analiz organına dönüştürülebilir.

Risk değerlendirme çalışması Avrupa'nın ekonomik güvenlik diyalogunu ilerletmek için iyi bir başlangıç noktasıdır. Kritik teknolojilerin inovasyonu, üretimi ve ticareti küresel ekonomideki büyük güç rekabetinin en önemli unsurları arasındadır. Bu nedenle Avrupa, teknoloji stratejisinde ulusal güvenlik ve ekonomik konuları birbirinden ayırmak yerine hem stratejik bağımlılıkları sınırlamayı hem de mevcut teknoloji üstünlüklerini korumayı veya genişletmeyi amaçlayan özel ekonomik güvenlik hedeflerine ihtiyaç duymaktadır.

Kaynak: Hannibal Hanschke

Erişim: <https://ecfr.eu/article/de-risking-in-action-how-the-eu-can-build-on-its-critical-technology-list/>

Anahtar Kelimeler: AB, Risk, Teknoloji, ABD, Ekonomik Güvenlik

2. Elektrikli Araçlar: Siber Güvenlik Konusunda Ne Kadar Endişelenmeliyiz? / The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies (Birleşik Krallık)

Küresel çapta içten yanmalı motorla çalışan araçlardan elektrikli araçlara geçerken dikkat edilmesi gereken birçok risk bulunmaktadır. Elektrikli araç sektörüne yönelik güvenin artırılması adına risklerin yönetilmesi elzemdir. Bir devlet, tek tuşa dokunarak tüm elektrikli araçları işlevsiz hale getirebilir mi? veya bilgisayar korsanları diğer insanların araçlarına erişim sağlayarak onları kontrol edebilir mi? soruları yöneltilmektedir. Günümüzde yollarda bulunan araç sayısı 1,2 milyarı geçmiştir. Bu araçların yaklaşık %97'sini içten yanmalı motorla çalışan araçlar oluştururken küresel emisyonların %10'una da katkı sağlamaktadır. Önümüzdeki 10-15 yıllık dönemde birçok ülkenin içten yanmalı motorla çalışan arabaların üretimini ve kullanımını sınırlandıracak çeşitli politikaları uygulamaya koyması bekleniyor. Yapılan araştırmalara göre, 2033 yılına kadar küresel araç satışının %50'sini elektrikli araçların oluşturacağı ve bu satışların çoğunlukla Çin ve Avrupa bölgesinde yoğunlaşacağı öngörülmüyor. Mevcut araçların ileride elektrikli araçlarla değişmesiyle günümüz emisyon salınımı oranında büyük bir azalma bekleniyor.

Kaynak: Shutterstock

Siber güvenlik alanına baktığımızda asıl mesele içten yanmalı ve elektrikli motorlar arasında değil, tamamen dijital dönüşüm ve güvenlik arasındadır. Günümüzdeki birçok

elektrikli araç, fren mekanizmasından yönlendirmeye, havalandırmadan elektrik sistemine kadar tamamen bilgisayarla kontrol edilebilir durumda olması çeşitli güvenlik sorunlarını ortaya çıkarmaktadır. Mevcut pozisyonda, Güneydoğu Asya'da birçok elektrikli araç kullanıcısının piyasadaki birkaç meşhur satıcıyı tercih etmesi ile ileride bu araçlarda oluşabilecek bir güvenlik açığının çok ciddi sorunlara sebep olabileceği düşünülmektedir. Olası bir saldırıda eğer amaç toplumsal yaşamda geniş bir kesintiye sebebiyet vermek ise bireysel elektrikli araçları kapatmak yerine dijitalleşmiş elektrik altyapılarının saldırıya uğraması daha büyük etkiler oluşturacaktır. Elektrikli araç üreticileri güvenlik unsurlarına ne kadar önem verdiklerini ve ne kadar güvenilir olduklarını özellikle müşterilerine aktarabilirse insanların kafasında oluşan güvenlik sorunlarının büyük bölümünü silebilir.

Erişim: <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/electric-vehicles-how-much-should-we-worry-about-cyber-security>

Anahtar Kelimeler: Elektrikli Araçlar, Siber, Güvenlik, Emisyon

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Belfer Center

Enerji Politikası Semineri: Uluslararası İklim Çabalarının Değerlendirilmesi

Çevrimiçi Etkinlik (30.10.2023)

Başkanlık İklim Özel Elçisi John Kerry'nin ofisinde görev alan Kıdemli Politika Danışmanı Elliot Diringer ile Enerji Politikası Semineri gerçekleştirilecektir. Etkinlikte, uluslararası iklim çabaları üzerine bir konuşma gerçekleştirilecek ve katılımcılar ile soru-cevap tarzında tartışma yapılacaktır.

Erişim: <https://www.belfercenter.org/event/energy-policy-seminar-elliott-diringer-taking-stock-international-climate-effort>

2. Center for Strategic International Studies

Kore Küresel Forumu 2023

Çevrimiçi Etkinlik (06.11.2023)

Uluslararası Güvenlik Programı ve Kore Üniversitesi Barış ve Demokrasi Enstitüsünün ortaklaşa gerçekleştireceği etkinlikte, ABD'nin Kuzey Kore'ye yönelik nükleer politikalarını etkileyen önemli noktalar tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.csis.org/events/korea-global-forum-2023>

3. Belfer Center

Yapay Zekâ ve Siber: Şifrelemeyi Ölçmek

Çevrimiçi Etkinlik (08.11.2023)

Kolluk kuvvetleri şifrelenmiş iletişim ve cihazların ciddi suç faaliyetlerinin soruşturulmasını engelleyebileceğini belirtirken, sivil kurumlar ise şifrelemeyi engellemenin mahremiyeti, siber güvenliği ve insan haklarını ihlal ettiğini öne sürüyor. Etkinlikte, bahsedilen şifreleme konusu ve bunun ne tür sorunlara neden olabileceği üzerine ilgili uzmanlar konuyu tartışacaktır.

Erişim: <https://www.belfercenter.org/event/ai-cyber-lunch-anne-boustead-measuring-encryption>

4. Institute of Development Studies

Büyüme Olmadan Refah Olur mu? Küresel Yoksuzluğuyla Mücadelede Yeni Yaklaşım

Çevrimiçi Etkinlik (09.11.2023)

Geleneksel olarak yoksulluğun ortadan kaldırılması ekonomik büyüme ile bağlantılıdır. GSYH'nin büyümesi, kamu hizmetleri ve sosyal politikaların finanse edilmesi yoksullukla mücadelede önemli hususlardır. Ders niteliğinde gerçekleştirilecek etkinlikte büyüme ve kalkınma arasındaki ilişki incelenecek, bir sonraki büyüme odaklı kalkınma hedefleri tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.ids.ac.uk/events/well-being-without-growth-a-new-approach-to-combating-global-poverty/>

5. National Institute of Economic and Social Research***Sonbahar 2023 Ekonomik Forumu*****Çevrimiçi Etkinlik (09.11.2023)**

Etkinlikte, 2023 yılının son döneminde İngiltere'nin ekonomik görünümü hakkında tahminler incelenecektir. Ülkede resesyona olası mı? Enflasyon düşmeye devam edecek mi? Hedeflenen seviyeye ne zaman ulaşılacak? İşçi piyasasında neler oluyor? Politik karar alıcılar yatırım oranlarının azalmasını nasıl engelleyecek? gibi sorulara cevap aranacaktır.

Erişim: <https://www.niesr.ac.uk/events/autumn-2023-economic-forum>

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor **için Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM'ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2023 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**